

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Aleš Žáček

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

**Kriminalita v oblasti omamných a psychotropních látek
(Crime in the area of narcotics and psychotropic substances)**

Autor bakalářské práce: Aleš Žáček

Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Dr. Jan Hejda

Studijní program: Sociální pedagogika

Datum odevzdání: 31. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, dne 12. března 2013

.....
Aleš Žáček

Poděkování:

Zvláštní poděkování bych chtěl věnovat doc. JUDr. Dr. Janu Hejdovi, za odborné vedení, ochotu a cenné rady při psaní bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku drogové trestné činnosti. Obsahuje vymezení základních pojmů souvisejících s drogovou kriminalitou a návykovými látkami.

Primárně se práce zabývá drogovou trestnou činností, která souvisí s výrobou, obchodem nebo jiným nakládáním s drogami. Vedle primární drogové kriminality řeší trestnou činnost páchanou pod vlivem drog a za účelem jejich získání. Další část práce je zaměřena na vyhledávání, zajišťování a vyhodnocování důkazních prostředků, které eliminují poškození či nenávratné znehodnocení důležitých stop nebo jiných kriminalisticky významných informací. V závěru práce je uvedeno několik praktických příkladů, které dokladují rostoucí agresivitu a brutalitu drogově závislých osob při páchání trestné činnosti.

Annotation

The thesis is focused on the issue of drug crime. Includes definitions of basic concepts related to drug-related crime and substance abuse.

Primarily it deals with drug crime, which is associated with the production, trade, or otherwise dealing in drugs. Besides the primary drug crime, the work will focus on crime under the influence of drugs and for the purpose of obtaining it. Another part of the work deals with the search procedures, providing and evaluating evidence, which eliminates damage or irreversible impairment of major criminological tracks or other important information. The conclusion gives some practical examples documenting the growing aggression and brutality addicts to commit crime.

OBSAH

Úvod	8
1. Charakteristika základních pojmů	10
1.1 Hlediska posuzování drogové trestné činnosti v závislosti na množství drogy	13
2. Trestná činnost související s výrobou a prodejem drog	20
2.1 Obchod s nelegálními drogami v ČR	22
2.2 Pašování drog z ČR do příhraničních oblastí SRN	24
2.3 Nedovolená výroba drog	27
2.4 Údaje o trestné činnosti související s výrobou a prodejem drog	31
3. Trestná činnost pod vlivem drog a za účelem jejich získání.....	35
3.1 Drogy v odloučených komunitách	36
3.2 Údaje o trestné činnosti páchané pod vlivem drog a za účelem jejich získání	38
4. Metodika vyhledávání a zajišťování důkazních prostředků	40
4.1 Domovní prohlídky	41
4.2 Prohlídky drogově závislých jedinců	42
4.3 Operativní činnosti při odhalování drogové kriminality	44
5. Expertizní činnosti a detekce přítomnosti drog	48
5.1 Využití znaleckého zkoumání	48
5.2 Orientační detekce přítomnosti drog	49
5.3 Drogový kufr - vzorník omamných a psychotropních látek.....	50
6. Kazuistika	53
Závěr	57
Seznam použité literatury	59
Seznam grafů.....	62
Seznam tabulek	63

ÚVOD

Pro svoji bakalářskou práci jsem zvolil téma, které je podle mého názoru neustále aktuální, a to především v závislosti na nárůstu trestné činnosti, která je s drogovou kriminalitou spojena. Přestože již bylo zpracováno hodně odborných prací na drogové téma, zvolil jsem ho proto, že jako pracovník služby kriminální policie a vyšetřování mám k němu velmi blízko. Zabývám se problematikou drogové trestné činnosti a denně jsem tímto problémem konfrontován. Podlé mého názoru drogová kriminalita narůstá, a to i ve spojení s majetkovou a násilnou trestnou činností páchanou pod vlivem drog nebo za účelem jejich získání.

Na drogy narážíme dnes všude, nejen na Václavském náměstí v Praze, ale i před školami v českých městech, na nádražích, v parcích i v různých nočních podnicích. Drogová kriminalita je velmi rozsáhlá a rozmanitá. Zneužívání návykových látek je naší společností vnímáno jako velký problém, a to zejména vzhledem k počtu drogově závislých jedinců. Uživatel potřebuje drogu nejen užívat, ale také získat, a to bývá pro drogově závislé často problém, který musí řešit. Trestným činem není samo užívání drogy, ale její nedovolená výroba a distribuce.

Drogy jsou nebezpečným a nepřírozeným produktem moderní společnosti. Počet osob závislých na droze bezpochyby stoupá, a tím přibývá i počet trestných činů páchaných v souvislosti s drogovou kriminalitou. Je nutné, aby se s takovým problémem snažila společnost vypořádat. Já sám vnímám závislost na drogách ve vztahu k trestné činnosti jako velký celospolečenský problém, široká veřejnost však tento problém stejným způsobem nevnímá. V dnešní době mi boj policie s drogovou trestnou činností připadá jako nikdy nekončící anabáze. Naskytá se rovněž otázka, zda jsou dostatečně a účinně využívány prostředky vynaložené společností na boj s drogovou kriminalitou. Finanční podpora státu v boji s drogovou problematikou nebude vždy zcela efektivní, neboť se mi zdá, že procento osob závislých na drogách rozhodně neklesá, spíše stále roste. Drogově závislé tento problém asi zajímat nebude „jsou přece závislí“ a sami vesměs nemají chuť nic měnit, „ať se společnost stará“.

Drogová kriminalita přináší do naší společnosti velkou řadu problémů, které se projevují velmi negativně. Jedná se o trestnou činnost páchanou pod vlivem drog a o trestné činy spáchané za účelem jejich získání. Vzhledem k tomu, že počet drogově závislých jedinců narůstá, zvyšuje se i počet drogových trestných činů, které je nutné řešit. Konkrétní

vyhledávání, odhalování, dokumentace a dokazování bývá velmi zdlouhavé a komplikované již z důvodu utajenosti a skrytosti drogové kriminality navenek.

Bakalářské práce stručně charakterizuje základní pojmy vztahující se k problematice drogové kriminality, kterou rozděluje na trestnou činnost páchanou za účelem výroby a obchodu s drogami a trestnou činnost páchanou drogově závislými pod vlivem návykových látek a za účelem jejich získání. V souvislosti s výrobou a distribucí drog je práce zaměřena na problematiku nedovoleného pěstování marihuany, výrobu pervitinu v nelegálních laboratořích a nelegální obchodování s drogami. V práci je vyhodnocen podíl trestné činnosti páchané pod vlivem návykových látek a trestné činnosti páchané drogově závislými jedinci za účelem jejich získání. V další části řeší práce metodiku vyhledávání a zajišťování důkazních prostředků a využití expertizních činností při odhalování drogové kriminality. Závěr bakalářské práce na konkrétních příkladech ukazuje, že drogově závislí dokážou být svým jednáním společnosti velmi nebezpeční.

Ke zjištění potřebných informací a údajů bude v bakalářské práci využito informačních systémů používaných Policií ČR (ETR – evidence trestního řízení, KSU – kriminalistický statistický údaj), dále údajů Národní protidrogové centrály a Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky.

1. CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Tato kapitola vymezuje základní pojmy, které souvisí s drogovou kriminalitou a problematikou omamných a psychotropních látek. Jedná se o stručné pojetí základních termínů, které nám usnadní lepší orientaci v této problematice.

Drogy

Mnoha lidem se u slova droga vybaví látky jako je heroin, kokain, LSD, marihuana, ale drog je v naší společnosti daleko širší spektrum. Patří sem např. také kofein v šálku kávy, alkohol, tabák, léky a další látky, které se ve společnosti běžně užívají a dokážou ovlivnit chování a vnímání člověka, ale jejich užívání je legální. Člověk je většinou ani nepovažuje za drogy. Drogy jsou obecně omamné nebo psychotropní látky (dále jen OPL), které ovlivňují nebo úplně mění lidské vnímání a vyvolávají drogovou závislost.

To nejzákladnější, laickou veřejností známé dělení drog je na lehké a tvrdé drogy.

lehké drogy – sem můžeme řadit tabákové výrobky, kávu a také některé produkty konopí. Jedná se o takové drogy, které společnost více či méně toleruje.

tvrdé drogy – do této skupiny řadíme takové drogy, které vyvolávají vysoké riziko závislosti. Sem patří známý pervitin, kokain, heroin, extáze a samozřejmě řada dalších návykových látek.

Podle mého názoru žádná hranice mezi tvrdými a měkkými drogami není, protože každá droga dokáže ovlivnit psychiku člověka, pro něj samotného zpravidla vždy žádoucím způsobem. Další nejčastěji užívané dělení je podle účinku drogy. Zde je nutné brát v úvahu, která droga působí na psychiku člověka nejvíce. Pokud je nějaká látka zahrnuta mezi halucinogeny, neznamená to, že nemůže mít např. i stimulační efekt.

Podle účinku užití látky můžeme drogy rozdělit do několika skupin:¹

1. Cannabinoidy - marihuana, hašiš.
2. Halucinogeny (psychedelika) - LSD, psylocybin – lysohlávky, extáze.
3. Opiáty – opium, heroin, braun, morfium, kodein, subutex (Buprenorfin).
4. Psychofarmaka (trankvilizéry) - mezi nejčastěji zneužívaná psychofarmaka patří barbituráty, benzodiazepiny a rohypnol.
5. Stimulační drogy – pervitin (metamfetamin), kokain, amfetaminy.
6. Těkavé látky - toluen, aceton, benzínové výpary, plyn do zapalovačů, rajský plyn.

¹ Drogy v dnešní společnosti: Rozdělení a účinky drog. In: *Zdravi-cz.eu* [online]. [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: <http://compex.zdravi-cz.eu/drogy-rozdeleni-ucinky.php>.

Omamná látka – narkotikum

Jedná se o chemickou látku navozující útlum, poruchu vědomí a necitlivost k bolesti. Tento termín se většinou používá pro opiáty a opioidy. V běžné řeči některých zemí je často nepřesně používán a označují se jím všechny ilegální drogy, bez ohledu na jejich farmakologické vlastnosti. Například zákony o kontrole narkotik v Kanadě, USA a několika dalších zemích zahrnují kokain a kanabinoidy, stejně jako opioidy. V ČR zákon hovoří o „omamných a psychotropních látkách“ (OPL). Tento termín je také přijatý Jednotnou úmluvou OSN o narkoticích - „Single Convention on Narcotic Drugs“ z r. 1961.²

Návyková látka

Podle zákona č. 167/1998Sb. o návykových látkách³ se jedná o omamné a psychotropní látky. Jsou to takové látky, jejichž vlastnosti povzbuzují návykové nebo pravidelné užívání. Jinak řečeno, jedná se o látky, které mají schopnost vyvolávat závislost.

Toxikománie – drogová závislost

Toxikománie, jinak také drogová závislost, je stav psychické i tělesné závislosti na psychoaktivních látkách (drogách), užívaných kontinuálně se škodlivými důsledky jak pro jedince - **toxikomana**, tak pro společnost. Závislost se vytváří buď na jednu drogu, např. u alkoholismu, nebo na několik drog (polytoxikománie), např. alkohol a sedativa. Drogová závislost poškozuje psychicky (vede k poruchám duševním, intelektuálních schopností a společenských vztahů) i tělesně (dochází k poškození jater, srdce, krvetvorby a oběhového systému, k celkové kachexii⁴). Pro diagnózu závislosti je potřeba, aby byly přítomny některé z následujícího seznamu příznaků:⁵

1. znak: *Silná touha nebo pocit puzení užívat látku (carving, blažení)*
2. znak: *Potíže v sebeovládání*
3. znak: *Somatický (tělesný stav) odvykací stav*
4. znak: *Růst tolerance*
5. znak: *Zanedbávání jiných potěšení nebo zájmů*
6. znak: *Pokračování v užívání přes jasný důkaz škodlivých následků.*

² Omamná látka, narkotikum: Glosář pojmů. In: *Drogy-info.cz* [online]. [cit. 2013-02-21]. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/index.php/info/glosar_pojmu/o.

³ *Zákon č. 167/1998Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.*

⁴ Kachexie - patologické zhubnutí a silná celková sešlost.

⁵ NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Portál, 2000, 150 p. ISBN 80-717-8432-X, s. 125.

V knize Ještěrka popisuje její autorka Iva Sanetrníková na základě vlastní zkušenosti s užíváním drog svůj první kontakt s drogou takto: *Napoprvé to byla svalovka z půlky patra. ... Trvalo to asi čtvrt hodiny a nic nepřicházelo. Najednou to přišlo, v minutě jsem byla úplně sjetá. Jak to přišlo, prý jsem zezelenala a zbělala, kluci mě drželi tep a báli se o mně. Mně bylo rajsky, lehla jsem si do trávy a rozplývala jsem se blažeností.*⁶

Výroba - pěstování

Výroba je jakékoli zhotovení nebo vytvoření OPL. Je to proces umožňující získání OPL např. čištěním nebo přeměnou látek v OPL, nejčastěji se jedná o chemickou výrobu ze základních chemikálií léčiv nebo přírodních surovin. Výroba je jednou z více forem činností, které zahrnují zacházení s návykovými látkami, přičemž mezi těmito činnostmi není uvedeno pěstování. To znamená, že pěstování nelze ztotožňovat s výrobou ani s jinou formou zacházení s návykovými látkami. Za výrobu OPL tedy nelze považovat pouhé pěstování rostliny konopí, které je zákonem č. 167/1998 Sb. považováno za návykovou látku. O výrobu by se jednalo pouze v případě, kdyby sklizená rostlina konopí byla neoprávněně zpracována v procesu, který vede k výrobě látky způsobilé ke spotřebě. Jednání pachatele, které směřuje k uskutečnění výroby, je možné posuzovat jako pokus trestného činu, případně jako jeho přípravu.⁷

Nabídka

Nabídkou rozumíme jednorázový návrh na poskytnutí OPL jinému. Nejčastěji se jedná o prodej, ale může to být i obdarování nebo půjčení OPL další osobě. U nabídky není třeba, aby byla akceptována.

Zprostředkování

Jedná se o jakékoli zajištění kontaktu mezi jednotlivými osobami, zabývajících se nakládáním s OPL. Zprostředkovatel sám s drogou nepřijde do styku.

Prodej

Vyjadřuje situaci, kdy prodávající (dealer drogy) odevzdal drogu kupujícímu (uživateli), který mu za to dal dohodnutou finanční protihodnotu.

⁶ SANETRŇÍKOVÁ, Iva. *Ještěrka: současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Zvon, 1990, 83 s. ISBN 80-711-3006-0.

⁷ *Usnesení nejvyššího soudu České republiky (3 Tdo 687/2006)*.

Jinak jinému opatří

Může se jednat o odlišné způsoby poskytování drogy, než dosud uvedené, např. výměna za jinou věc nebo darování.

Pro jiného přechovává

Tímto termínem rozumíme způsob držení OPL pro jinou osobu. Dotyčný nemusí mít drogu přímo u sebe, postačí, že ji má v danou dobu ve své moci. Droga může být uložena např. v bankovním sejf, doma ve skříni, apod., přičemž na délce přechovávání nezáleží.

Svádění

Svádění dle odborné literatury a judikatury zákon blíže nevymezuje, nicméně se jím rozumí jednání spočívající v přemlouvání ke zneužívání návykových látek, poučení, případně předvedení způsobu zneužívání takové látky, či jinou formou vyvolání rozhodnutí o zneužívání takové látky. Z dikce skutkové podstaty je však zřejmé, že z hlediska adresáta „svádění“ musí jít o konkrétní osobu.⁸

Podporování

Podporování lze obecně chápat jako jakékoliv jednání spočívající v utvrzování stavu, kdy dotyčný užívá látku ať už formou psychické pomoci či vytváření podmínek ulehčujících zneužívání látky nebo podmínek k tomu vedoucích. Schvalování užívání látky, je-li činěno s úmyslem vzbudit rozhodnutí ji požit nebo požívat lze kvalifikovat jako podporování.⁹

Prekurzor

Laicky řečeno se jedná o látku, která předchází výrobě jiné látky. Jedná se o předstupeň konečného stádia chemické látky – drogy, např. při výrobě drogy pervitin je prekurzorem efedrin, který je posledním krokem k dokončení výsledného produktu a získává se z léků s obsahem pseudoefedrinu.

1.1 HLEDISKA POSUZOVÁNÍ DROGOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI V ZÁVISLOSTI NA MNOŽSTVÍ DROGY

Trestní zákoník¹⁰ (dále jen TZ) nově stanoví rozdílné trestní sazby za neoprávněné přechovávání drogy pro vlastní potřebu v „množství větším než malém“ u konopných drog

⁸ ŠÁMAL, P., PÚRY, F., RIZMAN, S.: *Trestní zákon. Komentář*. 6. vydání. C.H.Beck, Praha 2004. ISBN 80-7179-896-7.

⁹ ŠMERDA R. *Bulletin NPC, Trestněprávní úprava drogové problematiky*, 1. vydání, Praha 2007, s. 101.

¹⁰ *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*.

na jedné straně a u ostatních OPL na straně druhé. Byly zavedeny nové skutkové podstaty trestných činů, které spočívají v neoprávněném pěstování rostlin obsahujících OPL pro vlastní potřebu v „množství větším než malém“, kde vyšší trestní sazby zákon odlišuje takové pěstování rostliny konopí od pěstování jiných rostlin a hub obsahujících omamnou nebo psychotropní látku. V nařízení vlády je závazně stanoveno, jaké je „množství větší než malé“ u omamných látek, psychotropních látek a přípravků je obsahujících, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující OPL, a jaké je jejich „množství větší než malé“.¹¹

V následující tabulce je uvedeno nejmenší množství účinné látky ve formě volné báze, jež musí být obsaženo ve směsi, dosahující svou hmotností „množství větší než malé“ dané drogy, specifikované jejím obecným názvem.¹² Do tabulky jsem uvedl pouze drogy, které jsou v České republice nejdostupnější a v prostředí drogově závislých nejčastěji užívané.

Tabulka č. 1 – „Množství větší než malé“ u vybraných OPL

Typ látky (obecně vžitý název; "typ drogy")	Mezinárodně nechráněný název v českém jazyce	Množství větší než malé
Pervitin	Metamfetamin	Více než 2 gramy
Heroin	Heroin	Více než 1,5 gramu
Kokain	Kokain	Více než 1 gram
Extáze (MDMA)	3,4-Methylen-dioxy-metamfetamin	Více než 4 tablety/kapsle, více než 0,4 g práškové či krystalické substance
LSD	LSD LSD-25	5 papírků, tablet, želatinových kapslí impregnovaných účinnou látkou
Marihuana	Konopí	Více než 15 gramů sušiny
Hašiš	Pryskyřice z konopí	Více než 5 gramů
Lysohlávky a další houby	Psilocin Psilocibin	Více než 40 plodnic houby, více než 40 gramů agaru (živná půda)

Zdroj: Nařízení vlády č. 467/2009 Sb.

Osoba, která pro svou vlastní potřebu u sebe přechovává drogu, jejíž množství je větší než hodnoty uvedené v tabulce č. 2 (množství větší než malé), se dopouští jednání, které zakládá skutkovou podstatu trestného činu přechovávání OPL a jedu podle ustanovení § 284 TZ. Zde je nutné rozlišovat, zda se jedná o neoprávněné přechovávání v „množství

¹¹ Zaostřeno na drogy 2010-01. In: *Drogy-info.cz* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/index.php/info/drogy_a_zakon/prosazovani_prava/zaostreno_na_drogy_2010_01.

¹² *Sbírka zákonů ČR, Předpis č. 467/2009 Sb., Nařízení vlády, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů.*

větším než malém“ omamné látky konopí, pryskyřice z konopí nebo jakékoliv psychotropní látky obsahující tetrahydrokanabinol (dále jen THC)¹³ nebo přechovávání jiných omamných nebo psychotropních látek (pervitin, heroin, LSD,...). Při přechovávání látky obsahující THC je výše trestní sazby stanovena až na jeden rok, dále může být pachatel potrestán zákazem činnosti, propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty. V případě přechovávání jiné OPL nebo jedu v „množství větším než malém“ bude pachatel potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti, propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Starý trestní zákon¹⁴ (dále jen sTZ) hovoří pouze o „větším rozsahu“, kde se množství pohybovalo v hodnotách od gramů až po tuny. Současný trestní zákoník (TZ), začal rozlišovat čtyři rozsahy:

- Množství větší než malé
- Větší rozsah
- Značný rozsah
- Velký rozsah

Pouze „množství větší než malé“ je závazně stanoveno Nařízením vlády č. 467/2009 Sb. Větší, značný a velký rozsah nikde stanoveny nejsou, zde je potřeba se zaměřit na více ukazatelů a nesrovnávat větší rozsah podle sTZ a větší rozsah podle TZ a podle toho pak zkoušet odvozovat ostatní míry rozsahů.

Nejvyšším státním zastupitelstvím v Brně byl vyhotoven metodický návod k posuzování znaků „větší rozsah“, „větší rozsah vůči dítěti“, „větší rozsah vůči dítěti mladšímu než patnáct let, „značný rozsah“ a „velký rozsah“ u drogových trestných činů. Drogové trestné činy, které jsou uvedené v jednotlivých ustanoveních TZ, představují formu kriminality, která se vyznačuje vysokou mírou závažnosti, čemuž odpovídají i výše trestních sazeb. Za nejzávažnější formu drogové trestné činnosti je považována výroba, dovoz, průvoz, nabídka, zprostředkování, prodej nebo jiný způsob opatření drogy jinému, která je

¹³ Tetrahydrocannabinol (zkráceně THC, též delta-9-tetrahydrocannabinol) je jeden z více než třiceti cannabinoidů a je hlavní psychoaktivní látkou nacházející se především v květenství konopí setého – marihuany (*Cannabis sativa*) a její variety *Cannabis sativa* var. *Indica*. V čisté formě má THC podobu průhledných krystalků, které se po zahřání stanou lepkavými. THC je špatně rozpustný ve vodě, avšak je dobře rozpustný v organických rozpouštědlech (např. ethanolu či hexanu), a tucích. Syntetický THC se označuje jako Marinol nebo Dronabillon.

¹⁴ *Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon.*

uvedena v § 283 TZ. Následuje výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu a nakonec držení, přechovávání a pěstování OPL pro vlastní potřebu.¹⁵

U jednotlivých drogových trestných činů je důležité postupovat ve vztahu k množství diferencovaně (rozlišně), podle závažnosti daného případu (jeho stupně nebezpečnosti pro společnost). Níže jsou uvedena hlediska, která je nutné při posuzování dané drogové trestné činnosti ve vztahu k množství OPL zohledňovat.

§ 283 TZ – nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a s jedy

- Velký rozsah uvedený jako znak kvalifikované skutkové podstaty v § 283 odst. 3 písm. c) TZ.
- Značný rozsah uvedený jako znak kvalifikované skutkové podstaty v § 283 odst. 2 písm. c) TZ.
- Větší rozsah vůči dítěti mladšímu patnácti let jako znak kvalifikované skutkové podstaty v § 283 odst. 2 písm. d) TZ.

Zohlední se zejména:

- Kvantifikační stupně činu (větší vůči dětem nebo dětem mladším než 15 let, značný, velký).
- Specificky - níže uvedená kritéria se posuzují současně, nejde o hierarchické členění.
- ⇒ Druh látky nebo jedu s možným rozlišením jednotlivých druhů látek uvedených v § 283 odst. 1 TZ podle závažnosti, zdravotních a společenských dopadů a možných následků.
- ⇒ Kvalita látky vyjádřená účinným množstvím, případně hledisky obdobnými.
- ⇒ Množství látky.
- ⇒ Intenzita újmy, jež hrozila nebo skutečně nastala, a počet osob (u dětí mladších než 15 let zvláštní hlediska níže).
- ⇒ Výše peněžní částky, kterou za takto vyráběnou či distribuovanou látku nebo jed pachatel buď utržil, nebo utržit měl a mohl.
- ⇒ Délka doby, po níž pachatel s uvedenými látkami nebo jedy neoprávněně nakládal.
- ⇒ Okolnosti vztahující se ke konkrétnímu způsobu provedení činu (zejména z hlediska forem jednání uvedených v odstavci 1, jejich četnosti apod.).

¹⁵ Metodický návod k posuzování znaků „větší rozsah“, „větší rozsah vůči dítěti“, „větší rozsah vůči dítěti mladšímu než patnáct let“, „značný rozsah“ a „velký rozsah“ u drogových trestných činů: 1 SL 110/2010. In: *Portal.justice.cz* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=85093.

U dětí, případně dětí mladších než 15 let zohledníme navíc:

- ⇒ Způsobnost množství látky k použití pro více osob (dětí nebo dětí mladších než 15 let).
- ⇒ Kvalitu uvedené látky nebo jedu v souvislosti se zvláštními vlastnostmi dětí nebo dětí mladších než 15 let.
- ⇒ Konkrétní způsob provedení činu vztahující se k zvláštním vlastnostem dětí nebo dětí mladších než 15 let.
- ⇒ Věk dítěte či dětí mladších než 15 let
- ⇒ a jejich počet.

§ 286 TZ - výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu

- Značný rozsah výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu jako znak kvalifikované skutkové podstaty v § 286 odst. 2 písm. b) TZ.
- Větší rozsah výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu vůči dítěti jako znak kvalifikované skutkové podstaty v § 286 odst. 2 písm. c) TZ.

Vezmou se v úvahu zejména následující hlediska, která se posuzují současně, nejde o hierarchické členění:

- ⇒ Množství.
- ⇒ Kvalita předmětů určených k nedovolené výrobě a jejich množství.
- ⇒ Druh.
- ⇒ Kvalita látky, jež mohla nebo měla být pomocí takových předmětů vyráběna.
- ⇒ Zvláštní okolnosti vztahující se ke způsobu provedení činu.

Vůči dětem se přiměřeně použijí kritéria uvedená výše.¹⁶

§ 284 TZ – přechovávání OPL a jedu

§ 285 TZ – nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL

- Značný rozsah neoprávněného přechovávání omamné a psychotropní látky nebo jedu pro vlastní potřebu jako znak kvalifikované skutkové podstaty v § 284 odst. 4 TZ.

¹⁶ Metodický návod k posuzování znaků „větší rozsah“, „větší rozsah vůči dítěti“, „větší rozsah vůči dítěti mladšímu než patnáct let“, „značný rozsah“ a „velký rozsah“ u drogových trestných činů: 1 SL 110/2010. In: *Portal.justice.cz* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=85093.

- Značný rozsah nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku jako znak kvalifikované skutkové podstaty v § 285 odst. 4 TZ.
- Větší rozsah neoprávněného přechovávání omamně a psychotropní látky nebo jedu pro vlastní potřebu jako znak kvalifikované skutkové podstaty v § 284 odst. 3 TZ.
- Větší rozsah nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku jako znak kvalifikované skutkové podstaty v § 285 odst. 3 TZ.

Zohlední se zejména:

- Kvantifikační stupně činu (větší, značný, velký).
- Specificky - níže uvedená kritéria se posuzují současně, nejde o hierarchické členění.
- ⇒ Druh látky, jedu nebo rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku s možným rozlišením jednotlivých druhů látek uvedených v § 283 odst. 1 TZ podle závažnosti, zdravotních a společenských dopadů a možných následků.
- ⇒ Kvalita látky, jedu nebo rostliny vyjádřená účinným množstvím, případně hledisky obdobnými.
- ⇒ Množství látky.
- ⇒ Délka doby, po níž pachatel uvedené látky, jedy nebo rostliny, přechovával nebo pěstoval.¹⁷

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky (8 Tdo 463/2010) uvádí, že trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a s jedy podle § 283 TZ dopadá na všechny omamně a psychotropní látky, které se od sebe liší co do povahy i účinků. Tato jedinečnost každého druhu těchto látek neumožňuje pro všechny stanovit jednotnou hranici pro jednotlivé výše rozsahů. Východiskem je proto jen jejich vymezení na základě souhrnu všech vymezených hledisek, jež budou zvažována s ohledem na konkrétní okolnosti projednávané věci. Jen tak bude možné určit rozsah, v jakém se pachatel činu v konkrétní věci dopustil, protože vždy půjde o posuzování různých skutečností, které budou vykazovat v každé věci jinou intenzitu.¹⁸

Níže uvedená tabulka vymezuje kritéria, kterých je možné se držet při určování rozsahů souvisejících s drogovou trestnou činností. Jako příklad, zde uvádím v česku známý

¹⁷ Metodický návod k posuzování znaků „větší rozsah“, „větší rozsah vůči dítěti“, „větší rozsah vůči dítěti mladšímu než patnáct let“, „značný rozsah“ a „velký rozsah“ u drogových trestných činů: 1 SL 110/2010. In: *Portal.justice.cz* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=85093.

¹⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu: 8 Tdo 463/2010. In: *Nsoud.cz* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/7182BFE39623844EC1257A4E0067B789?openDocument&Highlight=0.

a hojně užívaný pervitin ve vztahu k rozsahu jeho množství a získané finanční hodnoty za jeho prodej. Kritériem pro určování kvalifikačních znaků jsou tedy násobky odvozené od hodnot škod, potažmo prospěchu.¹⁹

Tabulka č. 2 – Kritéria určování rozsahu u drogy pervitin

Množství větší než malé	Více než 2 gramy	Nejméně 11 dávek po 0,2 g	Nejméně 2.001,-Kč
Větší rozsah	Více než 10 gramů	Nejméně 51 dávek po 0,2 g	Nejméně 10.001,-Kč
Značný rozsah	Více než 50 gramů	Nejméně 251 dávek po 0,2 g	Nejméně 50.001,-Kč
Velký rozsah	Více než 250 gramů	Nejméně 1 251 dávek po 0,2 g	Nejméně 250.001,-Kč

Zdroj: Justice.cz.

Údaje z tabulky a to i ve vztahu k ostatním OPL se využívají až dodatečně, nejdříve po té co bude zjištěno, že ostatní hlediska posuzování množstevních rozsahů jsou zastoupena v dané trestní věci rovnocenně a není tak možné rozsah přesně určit. Hodnoty v tabulkách mohou být dobrým vodítkem při správné kvalifikaci dané skutkové podstaty konkrétního drogového trestného činu, jsou ovšem pouze rámcové a doporučující.

¹⁹ Metodický návod k posuzování znaků „větší rozsah“, „větší rozsah vůči dítěti“, „větší rozsah vůči dítěti mladšímu než patnáct let“, „značný rozsah“ a „velký rozsah“ u drogových trestných činů: 1 SL 110/2010. In: *Portal.justice.cz* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=85093.

2. TRESTNÁ ČINNOST SOUVISEJÍCÍ S VÝROBOU A PRODEJEM DROG

Drogová kriminalita zahrnuje trestnou činnost spojenou s nedovolenou výrobou a distribucí drog (primární drogová trestná činnost) a trestnou činnost páchanou pod vlivem drog nebo za účelem jejich získání (sekundární drogová trestná činnost).

Drogová trestná činnost spojená s výrobou a prodejem drog označuje trestné činy, které souvisí s nedovolenou výrobou a jiným nakládáním s omamnými a psychotropními látkami a jedy, a s předměty, které jsou k jejich výrobě určeny. Jedná se také o trestnou činnost, která spočívá v podněcování či svádění jiného k užívání jiné návykové látky než alkoholu. Primární drogovou trestnou činnost definuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v ustanoveních §§ 283 až 288, který s účinností od 1.1.2010 nahradil zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

V následující tabulce jsou uvedeny primární drogové trestné činy podle příslušného paragrafového znění TZ ve srovnání se sTZ.

Tabulka č. 3 – Primární drogové trestné činy (podle TZ a sTZ)

Zák. č. 40/2009 Sb. (TZ)	Zák. č. 140/1961 Sb. (sTZ)	Skutková podstata trestného činu
§ 283	§ 187	Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a s jedy
§ 284	§ 187a	Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu
§ 285	-	Nedovolené pěstování rostlin a hub obsahujících OPL pro vlastní potřebu
§ 286	§ 188	Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu
§ 287	§ 188a	Podněcování, šíření či svádění ke zneužívání návykové látky
§ 288		Výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem

Zdroj: Vlastní.

Nejvýznamnější roli primární drogové trestné činnosti zastává v České republice nedovolená výroba a distribuce OPL, kterou upravují ustanovení §§ 283 a 285 TZ. Mezi nezletilými a mladistvými, tedy dětmi do 18 – ti let věku, dochází čím dál častěji k podněcování či svádění ke zneužívání návykové látky. Jedná se o šíření toxikomanie, které je upraveno v ustanovení § 287 TZ. Ve většině případů, jde o kouření drogy marihuana. Ve své praxi se setkávám s dětmi, které si aplikují pervitin, a to nejen šňupáním do nosu, ale také injekčně do žíly. Velkou část těchto dětí tvoří žáci základních a středních škol. Pro dealery OPL není žádný problém vyhledat místa vhodná k prodeji drog a zde se scházejí s dalšími dealery. Ti se rekrutují právě z žáků škol, kteří drogy prodávají dále

svým kamarádům a spolužákům a většinou také drogy užívají pro svou vlastní potřebu. Jedná se o zákoutí autobusových nádraží, parky, podchody, ale výjimku netvoří ani prostory před školami, kam si děti chodí pro drogy bez problému i o přestávkách.

Dealer na drogové scéně může být profesionál nebo poloprofesionál, který provádí distribuci drog jako výdělečnou činnost. Většinou se mezi ním a spotřebiteli nachází ještě několik dealerů z řad uživatelů drog, kteří si tímto způsobem opatřují drogy pro vlastní potřebu. Podíl pro vlastní potřebu jim zůstává poté, co množství drogy „naředí“ různými příměsemi. Může se jednat o zcela neškodné a často neúčinné příměsi, jako je např. cukr, sůl nebo kypřící prášek do pečiva až po velmi nebezpečné příměsi, jako různé jedy, velké množství hydroxidu sodného (agresivní čistič odpadů) a další nebezpečné chemikálie.²⁰ Několikrát jsem se ve své praxi setkal s pervitinem, který byl naředěný seškrábanou omítkou ze zdi, nebo potravinářským barvivem, které způsobí, že má droga tu správnou nažloutlou či narůžovělou barvu a lépe se prodává. Mnoho uživatelů drog neoznačuje své blízké známé, kteří jim drogy přímo prodávají, jako dealery, spíše je mají za kamarády, kteří jim vlastně pomáhají v jejich nesnadné situaci. Skutečnost, že za drogy svým kamarádům - dealerům musí platit, berou uživatelé drog jako samozřejmost a nevidí na tom nic divného. Ve stálé skupině uživatelů, jimž drogy opatřuje, zaujímá dealer často vysokou pozici, jedná se o nepostradatelnou a klíčovou osobu.

Další důležitou osobou v prostředí nedovolené výroby a distribuce OPL je „vaříč“. Jedná se o člověka, který provádí nedovolenou výrobu drog, které pak předává dealerům. V České republice se dlouhodobě „tější oblibě“ výroba pervitinu. Vaříč je prvním článkem v pomyslném řetězci celého procesu nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL. V případě pěstování rostlin a hub obsahujících OPL se bude jednat o osobu „pěstitele“, který se dopouští této drogové trestné činnosti.

Nedovolenou výrobou a prodejem drog si dealeři, vaříči či pěstitelé mohou přijít na zajímavé finanční částky. Záleží na jejich „šikovnosti“, a důležitou úlohu hraje také to, zda jsou sami konzumenty drog. To znamená, že pokud bude dealer sám drogy užívat, jeho finanční zisky nebudou takové, jako kdyby byl „čistý“ a drogy neužíval. Dobrý dealer nakoupí větší množství drog, např. pervitinu, za nižší cenu, tzn. 50 gramů drogy za 50.000,- Kč. Při pouličním prodeji však dokáže pervitin rozprodat za 1.500,-Kč za 1 gram drogy, což

²⁰ Dealer, dealing: Glosář pojmů. In: *Drogy-info.cz* [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/index.php/info/glosar_pojmu/d/dealer_dealing.

je dnes běžná cena, kterou uživatelé OPL při nákupu menšího množství pervitinu (1 až 3 gramy) dealerovi dávají. Při koupi většího množství (při pouličním prodeji hovoříme o hodnotě 3 až 5 gramů drogy) se cena pohybuje i okolo 1.200,-Kč za 1 gram. Jednoduchým výpočtem pak zjistíme, že si drogový dealer může vydělat až 25.000,-Kč čistého zisku. Pokud se mu podaří prodat denně 10 až 15 gramů drogy, jeho výdělek je při nejmenším zajímavý.

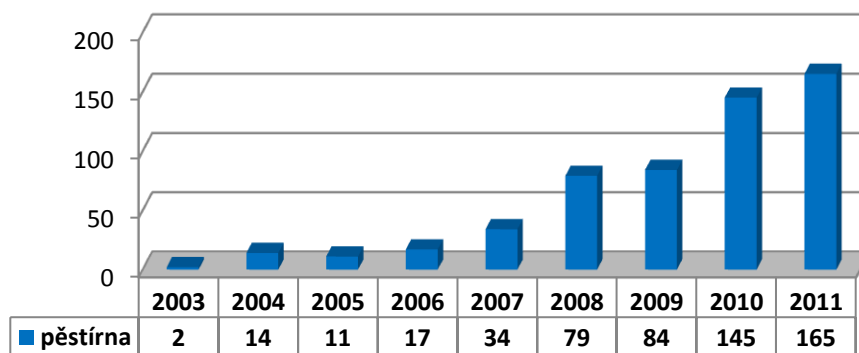
Drogový dealer, který drogy sám užívá, není schopen jejich prodejem vydělat takové peníze jako tzv. čistý dealer. Zisk, který má z prodeje drog, musí investovat do nákupu drogy pro vlastní potřebu nebo ke koupi léků, které předá vaříči, aby pro něho drogu vyrobil. Dealer nebo vaříč, který je sám konzumentem drog, v drogovém prostředí pouze přežívá a je odkázaný na své odběratele z okruhu drogově závislých. V případě dealera, který drogy neužívá, jde vlastně o „šikovného“ překupníka, který si prodejem a zprostředkováním prodeje drog dokáže velmi dobře finančně přilepšit.

2.1 OBCHOD S NELEGÁLNÍMI DROGAMI V ČR

Současná doba v České republice nejvíce nahrává nelegální výrobě pervitinu v domácích laboratořích (varnách) a obchodu s touto drogou. Oproti předchozím létům se rapidně zvýšil a zdokonalil podíl vietnamských menšin na velkoobjemové výrobě a distribuci pervitinu, a to zejména z toho důvodu, že v příhraničních oblastech SRN po této droze stoupla poptávka. Celkový počet odhalených varen pervitinu se zvýšil z počtu 308 (rok 2010) na 338 v roce 2011. S tím samozřejmě souvisí i rostoucí poptávka po lécích s obsahem pseudoefedrinu (PSE), ze kterých je pervitin na území ČR vyráběn. Alarmujícím jevem je značný a setrvalý vzestup pěstování konopí tzv. „indoor“ systémem. Produkce a kvalita takového konopí je pak stabilní a účinná látka THC se pohybuje v rozpětí 12 až 20%. Policie ČR však zaznamenala případy, kdy hodnota THC byla i 30%. Loňský rok přinesl nárůst v počtu odhalených „indoor“ pěstíren konopí ze 145 na 165.²¹

²¹ *Národní protidrogová centrála – výroční zpráva 2011* [online]. 2012 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z WWW:<<http://npc-ortal.pcr.cz/SitePages/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1vy.aspx>>.s.6.

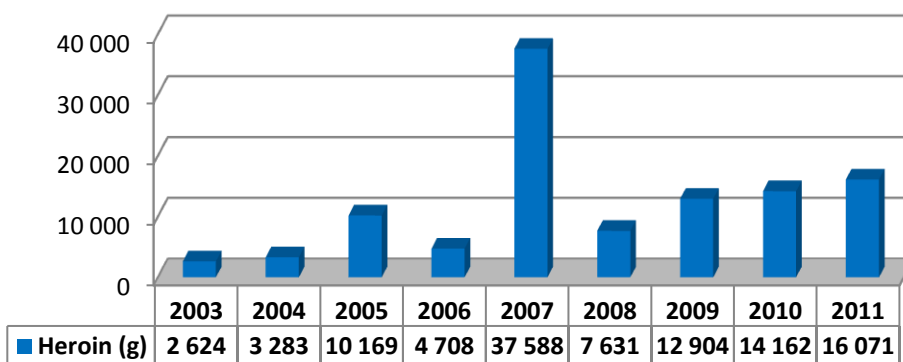
Graf č. 1 – Počet odhalených pěstíren na území ČR

Zdroj: Policie ČR, NPC.

Oblast distribuce a pašování heroinu na naše území má ve velké míře pod kontrolou struktura etnických Albánců, zejména z Kosova a Makedonie. Poptávka na českém trhu je uspokojována spíše prostřednictvím menších zásilek o hmotnosti do 10 kg. Při pouličním prodeji je droga heroin ředěna nejčastěji kofeinem nebo paracetamolem a její čistota se pak pohybuje okolo 5 až 10%. Obchod s heroinem v roce 2011 zaznamenal oproti předchozím létům v celku rapidní pokles (viz. graf č. 2), naopak se podařilo v roce 2011 odhalit varnu opia a tři varny braunu.²²

Graf č. 2 – Množství zajištěného heroinu na území ČR

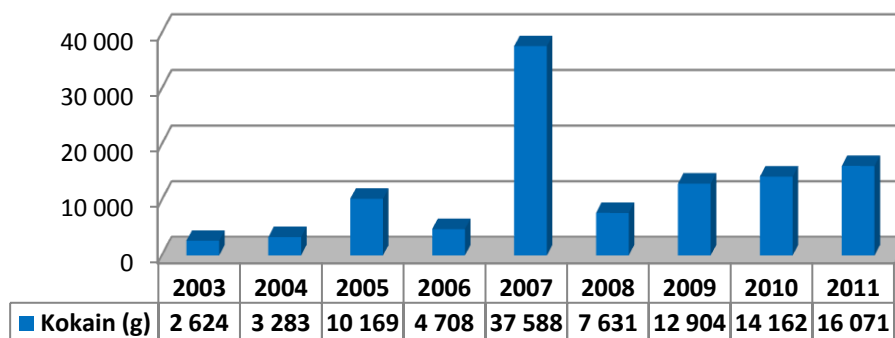
Zdroj: Policie ČR, NPC.

Silně aktivní vrstvu na území naší republiky představují i skupiny zabývající se distribucí kokainu. Jedná se zejména o zločinecké struktury západoafrických zemí, které produkují kokain ze zemí Jižní Afriky do Evropské unie a následně tuto drogu dováží ze

²² Národní protidrogová centrála – výroční zpráva 2011 [online]. 2012 [cit. 2012-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://npc-portal.pcr.cz/SitePages/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1vy.aspx>>. s. 19.

zemí EU dále do České republiky. Pašovaný kokain bývá zpravidla velmi důmyslně ukrytý v různém zboží, což velmi ztěžuje a znemožňuje jeho odhalení běžnými prostředky. Trend zajištěného množství kokainu znázorňuje graf č. 3.²³

Graf č. 3 – Množství zajištěného kokainu na území ČR

Zdroj: Policie ČR, NPC.

2.2 PAŠOVÁNÍ DROG Z ČR DO PŘÍHRANIČNÍCH OBLASTÍ SRN

V současné době nabývá na významu obchod s drogami v příhraničních oblastech Spolkové republiky Německo (SRN). Ten je dán především rostoucí poptávkou německých občanů po českém zboží. Nejčastěji pašovanými drogami do Německa jsou pervitin a marihuana.

Pašování pervitinu

Ze zdrojů Národní protidrogové centrály Policie ČR (dále jen NPC) a Celní protidrogové jednotky (CPJ) vyplývá, že v roce 2011 bylo v České republice vyrobeno přibližně 4,7 tuny pervitinu. Z tohoto množství směřovalo necelých 4,6 tuny na český trh pro vlastní spotřebu výrobců a 140 kg pervitinu bylo vyvezeno za hranice.²⁴

U vývozu pervitinu do příhraničních oblastí SRN se při vyhodnocování údajů posuzuje, zda dovoz pervitinu z ČR zajišťují osoby s pobytem v Německu nebo osoby žijící v Čechách. Podle údajů NPC bylo v roce 2011 zjištěno celkem 389 případů pašování pervitinu do SRN, z toho zaznamenali němečtí policisté 336 případů zabavení pervitinu u občanů pocházejících ze SRN. Zbýlých 53 případů zabavení pervitinu v Německu bylo

²³ Národní protidrogová centrála – výroční zpráva 2011 [online]. 2012 [cit. 2012-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://npc-portal.pcr.cz/SitePages/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1vy.aspx>>. s. 19.

²⁴ MRAVČÍK, V., GROHMANNOVÁ, K. a kol.: Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011 [Annual Report on Drug Situation 2011 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012.

zaznamenáno u osob pocházejících z ČR, ovšem oproti 336 případům ze strany německých občanů se jedná o výrazně nižší počet.²⁵

Celkem bylo v roce 2011 zabaveno v příhraničních oblastech SRN 9,6 kg drogy pervitin, což představuje rozdíl 7,5 kg proti roku 2010.²⁶

Výrazně vzrostl také počet osob ze SRN, které byly přistiženy s pervitinem dovezeným z ČR. V roce 2011 se jednalo o 553 německých pachatelů, kteří pašovali z ČR do SRN pervitin a byli na německém území při páchání této drogové trestné činnosti přistiženi. Oproti roku 2010 se jedná o více než 200% nárůst této trestné činnosti. V případě občanů ČR zadrželi němečtí policisté v roce 2011 s pervitinem pouhých 65 pachatelů.²⁷ Stejně jako u případů zabaveného pervitinu, je podíl českých občanů na pašování pervitinu do příhraničních oblastí Německa výrazně nižší než u občanů SRN.

Výrobu pervitinu pro německý trh zajišťují z velké části skupiny osob původem z Vietnamu, jejichž činnost se nejen v tomto směru vyznačuje velkou mírou organizovanosti. Někteří Vietnamci si dokázali osvojit výrobu pervitinu, a proto již nemuseli využívat v takové míře služeb českých „vařičů“. Šikovnost a organizační schopnost přináší vietnamským občanům v tomto směru podnikání kýžené výsledky. Vietnamská komunita dokázala velmi rychle a pružně reagovat na poptávku německých občanů po pervitinu. Vyšší čistota vyrobeného pervitinu, v porovnání s pervitinem českých „vařičů“, je pravděpodobně dána snížením nákladů na opatření prostředků k výrobě drogy ve větším rozsahu. K samotné distribuci drogy jsou využívány vietnamské tržnice a obchodní sítě vietnamských prodejců. Hlavní problém v distribuci českého pervitinu do SRN představují jednoznačně příhraniční vietnamské tržnice. V roce 2011 bylo zaznamenáno celkem 104 případů nákupu pervitinu na českých vietnamských tržnicích.²⁸

V souhrnu můžeme říci, že do SRN se vyváží čím dál více pervitinu a jednotliví němečtí zákazníci nakupují od českých, potažmo vietnamských dealerů větší množství drogy. Skutečnost, že se na německou stranu dostane obrovské množství pervitinu vyrobeného v ČR je doložena tím, že celkové množství drogy zabavené v Německu,

²⁵ *Bulletin Národní protidrogové centrály: Vyhodnocení údajů o vývozu drog do příhraničních oblastí SRN.* Policie ČR, NPC SKPaV, 2012. ISSN 1211-8834.

²⁶ MRAVČÍK, V., GROHMANNOVÁ, K., A KOL.: Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011 [Annual Report on Drug Situation 2011 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012.

²⁷ *Bulletin Národní protidrogové centrály: Vyhodnocení údajů o vývozu drog do příhraničních oblastí SRN.* Policie ČR, NPC SKPaV, 2012. ISSN 1211-8834.

²⁸ Tamtéž.

představovalo v roce 2011 více než jednu polovinu celkového množství pervitinu zabaveného v ČR.

Pašování marihuany

Ve srovnání s pervitinem zaujímá marihuana v souvislosti s její distribucí do příhraničních oblastí SRN pomyslné druhé místo. Jako nejpříjemnější se jeví vysvětlení, které poukazuje na skutečnost, že z ekonomického hlediska nepřináší obchod s marihuanou takové zisky jako s pervitinem. Zájem dealerů o distribuci marihuany není potom takový, jako je tomu u pervitinu. I přesto se s marihuanou obchoduje v příhraničí s Německem velmi čile, přičemž zásadní podíl na této drogové trestné činnosti mají stejně jako u pervitinu vietnamští dealeři.

Počty německých pachatelů přistižených při pašování marihuany z ČR se v roce 2011 zastavily na čísle 330, což představuje nárůst o 126% oproti roku 2010. U českých pachatelů se jedná o 187 případů pašování této drogy na německé území. Oproti roku 2010, kdy se jednalo o 181 zadržených Čechů, k výraznému poklesu či nárůstu nedošlo. Ačkoli je počet zadržených pachatelů pašování marihuany výrazně nižší než u pervitinu, množství zabavené drogy marihuana je větší. Jedná se o to, že marihuany se pachatelé odváží převážet jednorázově větší množství než je tomu u pervitinu. Celkové množství marihuany zabavené v roce 2011 v německém příhraničí dosáhlo 31,97 kg. Ve srovnání s rokem 2010 je to o 23,6 kg zabavené marihuany více.²⁹

Hlavní problém distribuce české marihuany na německou stranu představují stejně jako u pervitinu vietnamská tržiště, která se nachází v bezprostřední blízkosti českoněmeckého pomezí.

V souvislosti s pěstováním a následnou distribucí marihuany upozorňují Policie ČR a Nejvyšší státní zastupitelství na rostoucí podíl vietnamských občanů, zapojených do této formy drogové trestné činnosti. Marihuana pocházející z vietnamských velkopěstíren končí na tržnicích v příhraničních oblastech a její následná distribuce je určena pro německý drogový trh.³⁰

²⁹ *Bulletin Národní protidrogové centrály: Vyhodnocení údajů o vývozu drog do příhraničních oblastí SRN.* Policie ČR, NPC SKPaV, 2012. ISSN 1211-8834.

³⁰ MRAVČÍK, V., GROHMANNOVÁ, K., a kol.: *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011 [Annual Report on Drug Situation 2011 – Czech Republic].* Praha: Úřad vlády České republiky, 2012.

Shrneme – li kapitolu, týkající se obchodu s drogami do příhraničních oblastí SRN, dojdeme k závěru, že zájem o drogy se v těchto oblastech Německa významně zvyšuje. Dynamika tohoto růstu je vyšší u pervitinu, marihuana je na tom o něco hůře. O tom vypovídají i počty osob zadržených s marihuanou, které jsou výrazně nižší než počty pachatelů zadržených s pervitinem. Pašování drog a drogová trestná činnost se vyznačuje vysokou latencí. To ukazuje na skutečnost, že reálný objem drog, který se přes hranici dostane, je mnohonásobně vyšší, odhady hovoří o dvacetinásobcích zachyceného množství. Z toho vyplývá, že reálně mohlo být propašováno v roce 2011 přes českou hranici do příhraničí SRN přinejmenším 186 kg pervitinu a přibližně 640 kg marihuany. Do budoucna tato úvaha příliš optimisticky nevyznívá.³¹

2.3 NEDOVOLENÁ VÝROBA DROG

Nedovolená výroba drogy pervitin

Pervitin je spolu s marihuanou nejužívanější a nejvíce obchodovanou drogou v České republice. Místa, kde dochází k výrobě pervitinu, se v okruhu osob páchajících tuto drogovou trestnou činnost a drogově závislých, nazývají „**varny**“. Varny (laboratoře) se mohou nacházet na různých místech, může se jednat o sklepní prostory, kůlny v zahradních prostorách obytných domů, neobývané a opuštěné staré budovy tzv. squaty, garáže, ale i prostory bytů v obývaných domech. Na místech, kde dochází k nedovolené výrobě pervitinu, je cítit značný, svým způsobem velmi specifický zápach po chemikáliích, které dráždí nos a štípou do očí. V odpadkových koších nebo okolo nich bývají poházené obaly od léků. Jedná se o prázdná, vyloupaná plata léků tzv. blistry, v našich končinách nejčastěji užívaný modafen, nurofen, paralen plus a panadol plus (stop) grip, ale také další léky obsahující složku pseudoefedrinu. Dále bývají u odpadkových košů či různě po místnosti odložené prázdné plastové láhve, např. od nějaké minerálky, které obsahují zbytky zaschlé práškové nebo polotekuté konzistence roztoků k výrobě drogy – prekurzoru (efedrin). Láhve s takovým obsahem silně zapáchají po chemikáliích.

Pervitin je syntetická droga, tedy chemická látka vyrobená člověkem, k jejíž výrobě dochází ve zmíněných nelegálních a skrytých laboratořích. Vařič musí nejdříve z léků k tomu určených získat aktivní přísadu, tzn. efedrin, který je v těchto lécích obsažený.

³¹ MRAVČÍK, V., GROHMANNOVÁ, K. a kol.: Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011 [Annual Report on Drug Situation 2011 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012.

Potom za pomoci dalších chemických přísad a provedených chemických reakcí získává čistou drogu. Čistotu drogy ovlivňuje vyjma schopností vaříče, zejména množství přidávaných nebezpečných chemických přísad, které mají zásadní vliv na účinek drogy. Vzhledem k nebezpečné povaze prostředků, které se při vaření používají a dále ke skutečnosti, že většina vaříčů je na droze závislých, bývají při její výrobě často dezorientováni. To mívá za následek množství popálenin, případně další zranění nebo i smrt vaříče, který ve své nelegální laboratoři drogu vyrábí. Při chemických reakcích výroby pervitinu dochází k výbuchům a následným požárům těchto amatérských laboratoří. Takové nehody potom ohrožují i ostatní osoby, zejména obyvatele stejného nebo blízkých domů. Pro představu zde uvádím některé nebezpečné chemikálie používané k výrobě pervitinu. Jedná se o hydroxid sodný (agresivní čistič odpadů), toluen, jód, kyseliny (např. solná, chlorovodíková, fosforečná), červený fosfor a další, které jsou při neodborné manipulaci při výrobě drogy, zdraví a životu nebezpečné. V případě odhalení varny pervitinu je potřebné zjistit, jaké prekurzory byly při výrobě použity. Může se jednat o čistý efedrin, v případě pseudoefedrinu je nutná konkrétní specifikace léků (modafen, nurofen,...).

Dalším důležitým kritériem je dělení varen dle velikosti, odhadu výrobní kapacity (velikosti varné nádoby):

- „domácí“ – jedná se o varny v bytových, popřípadě nebytových prostorách, kde je pravděpodobná výroba menšího množství pervitinu pro vlastní potřebu, případně pro menší okruh odběratelů. V případě zajištění varny v lese, ve vozidle nebo opuštěných prostorách se doporučuje označit varnu jako „mobilní“.
 - ⇒ malá domácí varna – výrobní nádoba „tzv. žárovka“, s výtěžností maximálně 5 gramů hotového pervitinu.
 - ⇒ větší domácí varna – zde se jedná o výrobní nádobu o objemu až 3 litry s větší výtěžností hotové drogy.
- drogová laboratoř – jedná se o případy zjištění varny většího rozsahu, např. v bývalých průmyslových objektech, kde je předpoklad výroby většího množství pervitinu pro velké jednotlivé odběry, popřípadě pro větší okruh odběratelů.

Mezi osobami páchajícími drogovou trestnou činností a drogově závislými bývá pervitin označován různými slangovými výrazy jako: „*pé, piko, péčko, pergo, peří, perník, psaničko, peršing, raketa, lajna, meth, ice, spíd, krystal, střepy, lajna, czecho nebo třeba také koks chudých*“.

Nelegální pěstování marihuany

K nelegálnímu pěstování marihuany slouží místa označovaná jako **pěstírny**. Uvádět zde návod na pěstování marihuany není cílem této práce a jsem přesvědčen o tom, že je takových návodů plný internet. Pěstitelé, zahradníci, zelináři a dalšími podobnými výrazy jsou označovány osoby, které nedovoleně pěstují rostliny obsahující OPL. Stejně jako pervitin je velmi žádanou a oblíbenou drogou marihuana. Na rozdíl od syntetického pervitinu se jedná o drogu rostlinného původu. Zahradníci mohou marihuanu pěstovat dvěma způsoby. V první řadě dochází k pěstování marihuany ve vnitřních prostorách tzv. indoor pěstování a v druhém případě pěstují marihuanu venku, jedná se o outdoor pěstování.

Pěstování doma – Indoor

Jedná se o pěstování v uzavřených prostorách, většinou stará šatní skříň, speciální pěstební boxy a v neposlední řadě různá stará skladiště či haly, které jsou k účelu indoor pěstování přizpůsobeny. Jde v podstatě o co nejdokonalější simulaci ideálních podmínek, při které se reguluje doba svitu, množství živin, zálivky, kyselost pěstebního substrátu a také vlhkost. Při tomto způsobu pěstování nehrozí zničení úrody přírodními živly a vše je pod přímou kontrolou. Pěstební prostor je možné umístit v podstatě kamkoliv v uzavřených prostorách (v domě či bytě). Nevýhodou je náročnější udržování ideálního prostředí pro růst rostlin a také pořizovací náklady k nákupu nezbytných pomůcek k tomuto způsobu pěstování.³²

Pěstování venku – Outdoor

Znamená pěstování např. na zahradě, na palouku, v lese, ale i venku ve skleníku. Konopí potřebuje pro svůj růst dostatek vláhy a slunce, a pokud je zajištěn navíc i dostatek prostoru, osvědčí se mohutným růstem. Jde vlastně o způsob pěstování, který si příroda reguluje sama a často se dosahuje i lepších výsledků než u pěstování indoor.³³ I k tomuto způsobu pěstování konopí však využívá většina osob, které ho pěstují, zejména za účelem prodeje, organická hnojiva a aditiva (speciální doplňková hnojiva jako jsou růstové a kořenové stimulanty) a přípravky k likvidaci parazitů.

Na místech, kde byla odhalena nelegální pěstírna marihuany, je třeba věnovat pozornost nejen pěstovaným či již sklizeným rostlinám, ale i věcem, které jsou k pěstování

³² Pěstování doma - Indoor. In: *Drowhemp.cz* [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://www.growhemp.cz/cz/228/pestovani-doma-indoor/>.

³³ Pěstování venku - outdoor. In: *Drowhemp.cz* [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://www.growhemp.cz/cz/228/pestovani-venku-outdoor/>.

potřebné. Jedná se o pěstební stany (growboxy), osvětlení (lampy, předřadníky, stínidla), ventilace (ventilátory, potrubí, pachové filtry, tlumiče hluku), pěstební nádoby (květináče i textilní a jiné pěstební systémy), pěstební media (půdní substráty, kokos, rockwool, perlit, aj.), hnojiva, měřicí přístroje (kalibrační, PH, teplo, vlhko), závlaha (čerpadla, kapiláry, hadice, spojky), elektrické přístroje jako spínací hodiny a elektrické objímky a dále různé zahradnické potřeby.

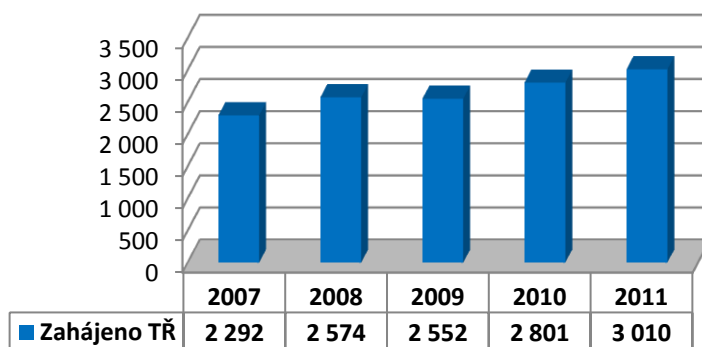
Při zajištění pěstírny marihuany se v praxi používá pravidlo, podle kterého můžeme pěstírny třídit na domácí – zajištěno 6 až 15 rostlin konopí, malé – 16 až 50, střední – 51 až 100, velké – 101 a více zajištěných rostlin marihuany.

Při pouličním prodeji se jeden gram kvalitní marihuany, označované jako skunk (skank), prodává za 200,-Kč. Dealeři marihuany si však při obyčejném pouličním prodeji nedokážou vydělat takové peníze jako při prodeji pervitinu. Marihuanu totiž těžko naředí jinou příměsí, jako je tomu u syntetických drog. Prodejem méně kvalitní marihuany, označované jako „venkovka“ (marihuana pěstovaná outdoor), si dealeři přijdou na 100,- až 120,-Kč za jeden gram. S prodejem „venkovky“ se na ulici setkáváme již výjimečně, spíše si jí pěstují sami uživatelé pro vlastní potřebu a poptávka po této méně kvalitní marihuaně také rapidně klesla.

Dealer marihuany se dopouští stejné trestné činnosti jako dealer pervitinu nebo jiných drog. Vztahuje se na něj ustanovení § 283 TZ, pro trestnou činnost nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a s jedy. Podezřelému pak v případě prokázání viny hrozí trestní postih s minimální výší trestní sazby jeden až pět let nebo peněžitý trest. U pěstování marihuany se pachatel dopouští trestné činnosti, kterou upravuje ustanovení § 285 TZ – nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku, za které mu hrozí trest odnětí svobody až na šest měsíců, peněžitý trest nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.

2.4 ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI SOUVISEJÍCÍ S VÝROBOU A PRODEJEM DROG

Graf č. 4 – Trestní řízení v souvislosti s drogovou trestnou činností

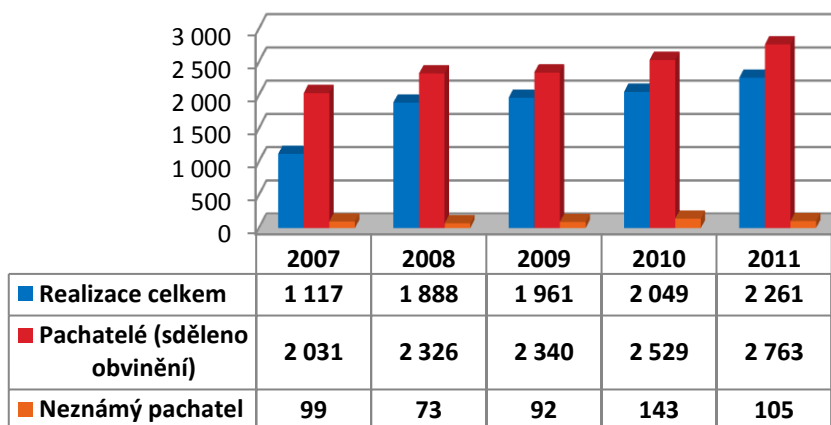

Zdroj: NPC, Kriminalistický statistický údaj (KSU) Policie ČR.

Od roku 2007 můžeme sledovat v rámci ČR mírný vzestup nápadu drogové kriminality. V roce 2011 bylo zahájeno celkem 3 010 trestních řízení pro drogovou trestnou činnost, což odpovídá nárůstu o 718 trestních řízení oproti roku 2007.

Od 1. ledna 2012 do 30. června 2012 bylo v rámci celé České republiky spácháno a objasněno 1 499 drogových trestných činů. V působnosti Jihočeského kraje se jedná o 110 případů.

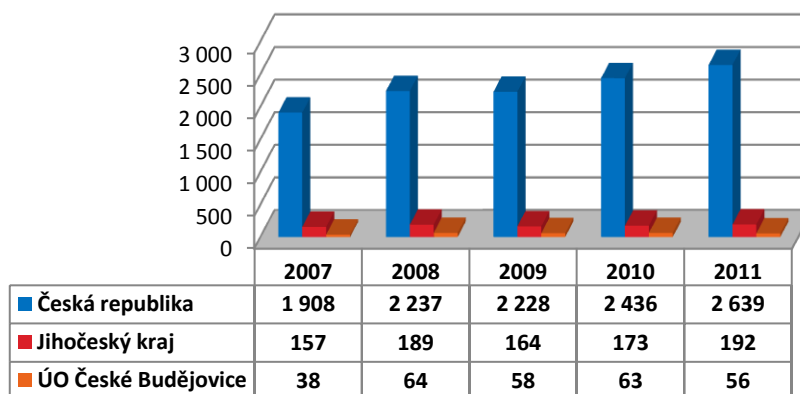
Graf č. 5 – Objasněnost drogové trestné činnosti v ČR

Zdroj: NPC, Kriminalistický statistický údaj (KSU) Policie ČR.

Stoupající tendence v počtech drogových trestných činů i pachatelů drogové kriminality je patrná. V roce 2011 bylo sděleno obvinění za drogovou trestnou činnost celkem 2 763 pachatelům, to je o 732 více než v roce 2007.

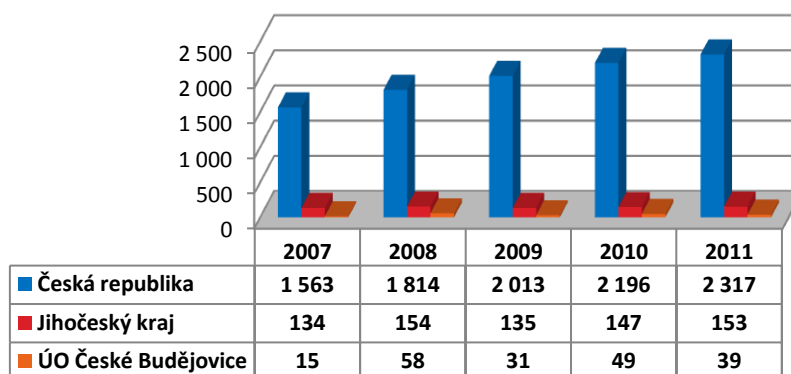
Graf č. 6 – Porovnání drogové trestné činnosti

Zdroj: NPC, Kriminalistický statistický údaj (KSU) Policie ČR.

Na území České republiky bylo do konce roku 2011 spácháno celkem 13 229 trestných činů, které bezprostředně souvisí s drogovou trestnou činností. V Jihočeském regionu se jednalo o počet 875 případů drogové trestné činnosti, z toho se v působnosti ÚO České Budějovice objevilo 279 těchto případů.

Graf č. 7 – Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a s jedy

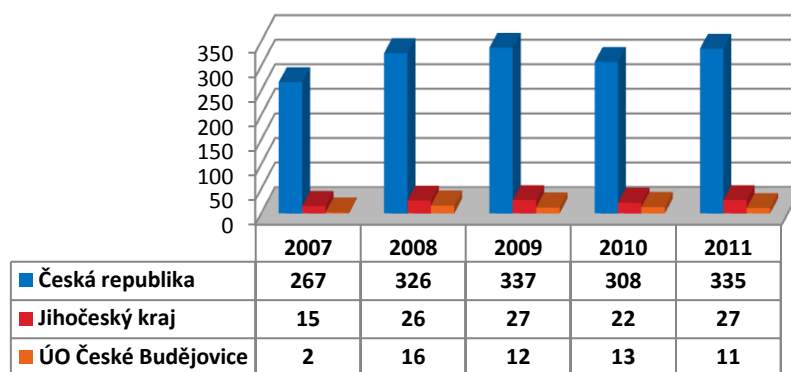

Zdroj: Evidence trestního řízení (ETR), Kriminalistický statistický údaj (KSU) Policie ČR.

Nejčastěji páchanou trestnou činností na úseku drog je nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami (OPL) a s jedy, které dříve řešilo v zákoně č. 140/1961 Sb. trestním zákoně, ustanovení § 178. Od 1. ledna 2010 se k tomuto trestnému činu vztahuje ustanovení § 283 zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku. V souvislosti s touto trestnou činností bylo od roku 2007 spácháno v České republice celkem 9 903 skutků, z toho se v Jihočeském kraji jednalo o 723 trestných činů. Územní odbor České Budějovice evidoval od roku 2007 celkem 192 trestných činů vztahujících se k nedovolené výrobě a jinému nakládání s OPL a s jedy. Z celorepublikového hlediska je patrný pozvolný

nárůst této drogové trestné činnosti. V roce 2011 bylo spácháno o 754 trestných činů více než v roce 2007.

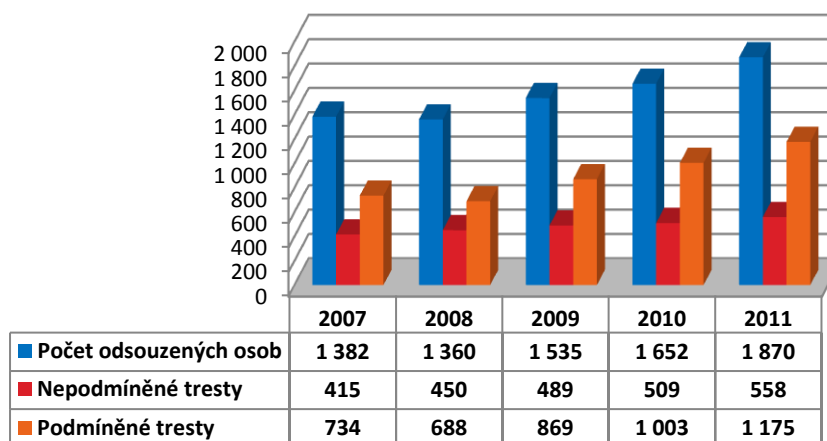
Graf č. 8 – Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu

Zdroj: Evidence trestního řízení (ETR), Kriminalistický statistický údaj (KSU) Policie ČR.

Přechováváním OPL a jedu se v současnosti zabývá § 284 zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku a do roku 2010 ho řešilo ustanovení § 187a v té době platného právního předpisu. V souvislosti s drogovou trestnou činností se jedná o druhý nejčastěji páchaný trestný čin. V porovnání s předchozím grafem č. 7 je počet spáchaných trestných činů znatelně nižší. Nárůst či pokles trestné činnosti je vyjma roku 2007 stabilní. Územní odbor České Budějovice evidoval od roku 2007 celkem 54 případů, v rámci celé České republiky se jednalo o 1 573 trestných činů.

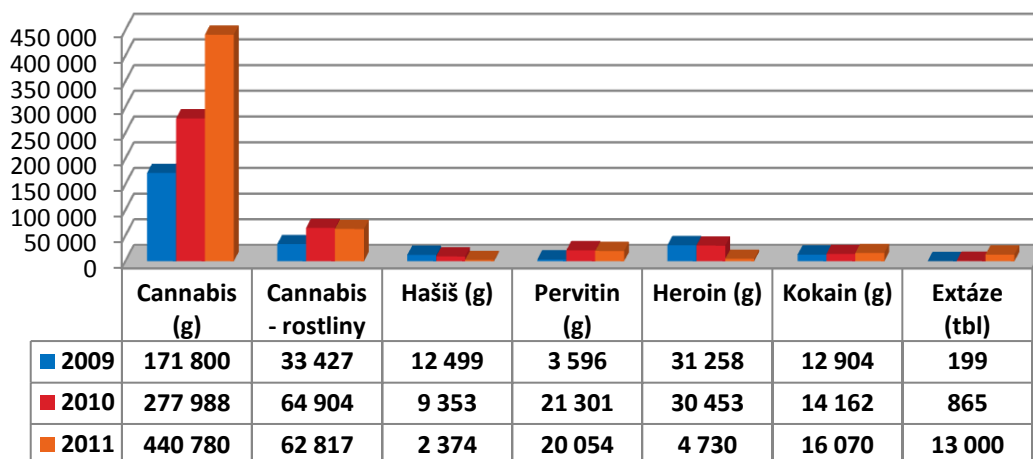
Graf č. 9 – Tresty za drogovou trestnou činnost v ČR

Zdroj: Policie ČR, Policejní prezidium ČR, ÚSKPV.

Za drogovou trestnou činností bylo v roce 2011 pravomocně odsouzeno celkem 1 870 osob. Z tohoto počtu tvořily přibližně 15% ženy a více než 3% mladiství. Počet odsouzených výrazněji roste v posledních třech letech, tento nárůst se týká nepodmíněně i podmíněně odsouzených jedinců.

Graf č. 10 – Množství zadržených OPL v letech 2009 – 2011

Zdroj: Policie ČR, NPC.

Množství zadržené marihuany od roku 2009 značně vzrostlo. Množství zadrženého pervitinu a kokainu v posledních dvou letech kolísá na přibližně stejné úrovni. Rapidní nárůst v množství zadržených tablet zaznamenala také extáze, oproti tomu množství zadrženého hašišu a heroínu ztelně kleslo.

3. TRESTNÁ ČINNOST POD VLIVEM DROG A ZA ÚČELEM JEJICH ZÍSKÁNÍ

Vedle primární drogové kriminality nesmíme zapomínat na trestnou činnost, kterou drogově závislí, páchají za účelem získání návykové látky a pod jejím vlivem. Jedná se o sekundární, chceme-li přidruženou drogovou trestnou činnost. Ve většině případů se jedná o trestnou činnost majetkového charakteru, která není nijak propracovaná či promyšlená, spíše prostá, jednoduchá, mohli bychom říci, že někdy možná i naivní. Osoby závislé na drogách, se dopouští zejména takových trestných činů, jako vloupání do rekreačních objektů nebo sklepů, vloupávají se do motorových vozidel, kradou jízdni kola či barevné kovy, přičemž tuto trestnou činnost páchají zpravidla sériově, permanentně. Prostředky získané touto trestnou činností, ihned končí v rukách dealera drog nebo u nějakého překupníka, který je schopen za odcizené věci vyplatit finanční obnos nebo poskytnout drogu. Násilná trestná činnost, páchaná konzumenty drog za účelem získání návykové látky, je rozhodně mnohem nebezpečnější formou trestné činnosti, než nijak vysoce sofistikovaná majetková kriminalita drogově závislých jedinců. Úmyslné ublížení na zdraví, omezování osobní svobody, vydírání, loupeže, útisk, ale i vraždy jsou bohužel smutnou vizitkou toho, co je schopen drogově závislý k uspokojení své potřeby udělat. Takové osoby dokážou ve stavu tzv. nouze jednat velmi brutálně a nevybíravě a být tak společnosti velmi nebezpečné. Výjimkou u trestné činnosti páchané drogově závislými nejsou ani trestné činy hospodářského charakteru jako podvody, zpronevěry či neplacení výživného. Velkou měrou se na trestné činnosti páchané pod vlivem návykových látek (ve stavu vylučujícím způsobilost) podílí osoby, jež usedají za volant motorových vozidel. Svým jednáním ohrožují nejen sami sebe, ale i zdraví a životy dalších osob.

Velká většina uživatelů drog se potýká s problémem, kde získat finance k nákupu drogy. Jsou to vesměs nemajetní a nezaměstnaní lidé, kteří po práci nijak zvlášť neprahnou, a slovo odpovědnost jim nic neříká. Mezi uživateli drog se vyskytují také osoby, které konzumují drogy spíše příležitostně, mají stálou práci nebo studují a odpovědnosti se nevyhýbají. Tito příležitostní „slušní“ konzumenti drog nemají potřebu získávat prostředky k nákupu drogy trestnou činností či se dostávat sami do problémů, zejména pak se zákonem. Chtějí mít klid a užití drogy považují za povyražení a chvilkové zapomenutí na starosti běžného života.

Hlavním cílem každého drogově závislého jedince, je dostat se co nejjednodušší cestou k droze. Mezi uživateli je nejdostupnějším a nejčastěji užívaným způsobem, jak pro sebe získat drogu, předání prostředků k její výrobě vařiči nebo dealerovi. Jedná se o léky

s obsahem pseudoefedrinu dostupné v lékárnách, které jsou k dispozici bez vystaveného receptu a jsou základní surovinou při výrobě drogy. V případě pervitinu je to známý modafen, nurofen, paralen plus nebo panadol stop (plus) grip, tedy léky tlumící příznaky chřipkového onemocnění. Léky musí uživatelé v lékárně zakoupit a už to pro ně bývá vzhledem k jejich finanční situaci problém. Peníze na nákup léků nebo na hotové drogy totiž nemají a jsou tak nuceni se k nim dostat jinou „nezákonnou cestou“. Sekundární drogová trestná činnost pak souvisí s vloupáními do lékáren, s krádežemi volných receptů a razítek přímo v ordinacích lékařů a pochopitelně i s ostatními formami drogové trestné činnosti.

3.1 DROGY V ODLOUČENÝCH KOMUNITÁCH

Termínem odloučené komunity rozumíme tu část naší populace, která se určitým způsobem života odlišuje od ostatních lidí. Může se jednat o osoby bez zaměstnání, bez finančních prostředků, bezdomovce, pouliční prostitutky a další sociálně vyloučené skupiny lidí. Životní styl těchto osob, spojený s životem na ulici, je velmi často propojený s užíváním drog. Drogově závislí z řad bezdomovců a osob bez finančních prostředků inklinují k páchání různých forem trestné činnosti, aby se k drogám dostali. Kromě uváděných forem páchání drogové kriminality zde přichází v úvahu také prostituce. Zejména ženy jako uživatelky drog poskytují sexuální služby osobám z řad dealerů nebo dalších drogově závislých, kterým pak za drogu nemusí platit v penězích. Ve své praxi jsem se také setkal i s uživateli drog (muži), pro které nebyl ve stavu „nouze“ problém poskytnout sexuální službu jinému. Život drogově závislých jedinců v těchto minoritách, čím dál více prohlubuje jejich odloučení od způsobu života většinové společnosti a dá se nazvat spíše přežíváním.

Sexuální služby a drogy

Užívání drog a poskytování sexuálních služeb spolu často souvisí, a to v zásadě dvěma způsoby. V prvním případě se jedná o uživatelky drog, které si na konzumaci drog vydělávají poskytováním sexuálních služeb. Jedná se prostitutky, které poskytují své služby venku na ulici, kde jsou ovšem vysoce ohroženy různými druhy násilí a další trestnou činností. Druhou skupinu tvoří ženy, které se k užívání drog dostanou v souvislosti se svou prací v sexbyznysu. Ve většině případů se jedná o prostitutky, pracující v různých klubech a nočních podnicích. Drogově závislé ženy pracující v sexbyznysu, ne vždy poskytují sexuální služby za peníze. V mnoha případech výměnou za sexuální službu dostanou drogy,

někdy jim stačí i nocleh.³⁴ Pokud je klientem těchto žen dealer či výrobce drogy, platí za poskytnutou sexuální službu zpravidla vždy drogou, kterou si prostitutka poté aplikuje, ve většině případů ještě v přítomnosti dealera. Uživatelky drog pracující v sexbyznysu užívají nejčastěji stimulační drogy, mezi jejich účinky, patří totiž nespavost, aktivita a celková „nabuzenost“. V našich podmínkách se jedná o pervitin, méně často kokain či extázy.

Drogy a bezdomovectví

Mezi bezdomovectvím a výskytem závislosti na drogách existuje úzký vztah. Bezdomovectví může dovést člověka k nejrůznějším duševním potížím, depresím a k užívání návykových látek. Ačkoliv nejsou k dispozici přesná data, tvoří mládež a mladí dospělí odhadem méně než 15% bezdomovců. Drogově závislí bezdomovci pochází nejčastěji z řad mladých mužů s nízkou či žádnou kvalifikací, s nízkými sociálními dovednostmi a bez rodinného zázemí.³⁵

Mezi bezdomovci se kromě uživatelů drog rekrutuje i mnoho dealerů a výrobců návykových látek. Tito bezdomovci se přes den potloukají různě po ulicích a noci tráví většinou někde v autě nebo různě po squatech. Výrobu drogy provádí bezdomovci buď v přírodě, v ubytovnách nebo v bytech, které jim zapůjčí k tomuto účelu jejich známí, kteří jsou sami uživateli návykových látek. Bezdomovec si na takových místech uvaří drogu pro svou vlastní potřebu a zbytek prodá nebo zdarma poskytne dalším uživatelům např. za zapůjčení bytu. Léčiva potřebná k výrobě drogy nakoupí pro „vařiče“ další bezdomovci, kteří za tuto službu dostanou určité množství hotové drogy nebo laciný alkohol. V okruhu drogově závislých bezdomovců je páchání trestné činnosti na denním pořádku. Dochází zejména k páchání majetkových a násilných deliktů (sekundární drogová trestná činnost) za účelem získání prostředků ke koupi nebo výrobě návykové látky.

Vztah mezi bezdomovectvím a drogami bych zjednodušeně charakterizoval tak, že hlavní důvod, proč člověk skončí na ulici je ten, že začne užívat drogy. Díky užívání drog přijde o zaměstnání nebo ho vyloučí ze školy a nakonec ho vyhodí i rodiče nebo partner z domu.

³⁴ NEPUŠTIL, P., PANČOCHA, K., FRIŠAUFOVÁ, M., KALIVODOVÁ, R., BÁRTOVÁ, A. *Užívání drog ve skupinách s obtížným přístupem k drogovým službám, Situace v ČR: Analýza informačních zdrojů*. 1. vyd. Úřad vlády České republiky, 2012. ISBN 978-80-7440-072-8.

³⁵ MRAVČÍK, V., GROHMANNOVÁ, K. a kol.: *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011 [Annual Report on Drug Situation 2011 – Czech Republic]*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012.

3.2 ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI PÁCHANÉ POD VLIVEM DROG A ZA ÚČELEM JEJICH ZÍSKÁNÍ

V roce 2011 bylo Policií ČR zaevidováno celkem 19 310 trestných činů, které byly spáchány pod vlivem návykové látky. Vysoký podíl zaujímá trestná činnost spáchaná pod vlivem alkoholu, jedná se o 88,9% z celkového počtu spáchaných TČ. U alkoholu se nejčastěji jednalo o trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 TZ (8,5tis. TČ), nedbalostní dopravní nehody (2,7 tis.), úmyslné ublížení na zdraví podle § 146 TZ (1,1 tis. TČ) a výtržnictví podle § 358 TZ (1,0 tis. TČ). Pod vlivem jiných návykových látek (nealkoholových drog) došlo v roce 2011 ke spáchání 2 142 trestných činů. Jedná se o 11,1% z celkového počtu trestných činů spáchaných pod vlivem návykových látek. Pod vlivem drog (nealkoholových) docházelo ze strany pachatelů nejčastěji k páchaní trestných činů ohrožení pod vlivem návykové látky, jako je tomu u alkoholu nebo opilství podle § 360 TZ (1,3 tis. TČ), maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 337 TZ (218 TČ) a majetkových trestných činů, zejména krádeží podle § 205 TZ (187 TČ). Z dlouhodobého hlediska je zřejmý značný podíl trestné činnosti páchané pod vlivem alkoholu. V posledních třech letech dochází ke snižování tohoto trendu a naopak se zvyšuje podíl trestné činnosti spáchané pod vlivem jiných návykových látek (nealkoholových drog).³⁶ Zvyšující se podíl trestné činnosti spáchané pod vlivem drog je znázorněn v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 – Trestná činnost spáchaná pod vlivem návykových látek

Rok	TČ pod vlivem návykové látky celkem	Z toho pod vlivem alkoholu	TČ pod vlivem dalších drog
2005	11 801	11 020	781
2006	14 810	14 075	735
2007	22 823	22 030	793
2008	23 845	22 826	1 019
2009	24 177	22 277	1 900
2010	19 567	17 290	2 277
2011	19 310	17 168	2 142

Zdroj: Policie ČR, Policejní prezidium.

³⁶ MRAVČÍK, V., GROHMANNOVÁ, K. a kol.: Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011 [Annual Report on Drug Situation 2011 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012.

V součinnosti s jednotlivými krajskými ředitelstvími a územními odbory Policie ČR byl v roce 2011 proveden odhad trestné činnosti spáchané pod vlivem drog a za účelem jejich získání. U vybraných trestných činů byl vyhodnocen podíl trestných činů spáchaných drogově závislími, zejména za účelem získání prostředků k výrobě drogy a nákupu drogy pro vlastní potřebu. U celkového počtu 230 363 zjištěných trestných činů jich spáchali uživatelé drog 76 841, tj. 33,4% z celkového počtu. Největší podíl zjištěných trestných činů spáchaných drogově závislími patří majetkové trestné činnosti a nedovolené výrobě a jinému nakládání s OPL. V případě 74 068 trestných činů, které se podařilo objasnit, jich 19 112 spáchali uživatelé drog, což činí 28,5% z celkového počtu objasněných trestných činů.³⁷

Tabulka č. 5 – Odhadovaný podíl TČ spáchané uživateli drog v roce 2011

Druh trestné činnosti	Zjištěné TČ celkem	Z toho spácháno uživateli drog	Objasněné TČ celkem	Z toho spácháno uživateli drog
Krádež	112 724	46 232	24 020	7 827
Krádež a porušování domovní svobody	50 767	13 234	11 346	3 096
Krádež a neoprávněné užívání cizí věci	19 786	6 728	3 630	1 169
Zanedbání povinné výživy	15 301	1 106	15 314	1 116
Neoprávněné používání platebního prostředku	8 230	2 924	1 870	685
Úmyslné ublížení na zdraví	5 262	403	4 268	325
Podvod	4 150	924	3 199	715
Loupež	3 758	1 386	1 984	716
Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL	3 093	2 734	2 923	2 575
Porušování domovní svobody	2 927	586	1 757	365
Zpronevěra	2 556	424	2 253	383
Vydrání	1 521	150	1 285	132
Omezování osobní svobody	277	9	206	8
Vražda	11	0	13	0
Celkem	230 363	76 841	74 068	19 112

Zdroj: Policie ČR NPC, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti.

³⁷ MRAVČÍK, V., GROHMANNOVÁ, K. a kol.: Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011 [Annual Report on Drug Situation 2011 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012.

4. METODIKA VYHLEDÁVÁNÍ A ZAJIŠŤOVÁNÍ DŮKAZNÍCH PROSTŘEDKŮ

Místa činu drogových deliktů jsou typická, zejména proto, že uživatel drogy po sobě na místě činu zanechává zdevastované věci a také se chová brutálně vůči osobám, které by mu chtěly bránit v jeho záměru, např. při výrobě drog. Provedení úkonů souvisejících s ohledáním místa činu, zajištění stop, věcných důkazů a jejich vyhodnocení, včetně provedení kvalitní dokumentace, musíme věnovat mimořádnou pozornost, neboť se ve většině případů jedná o jediné důkazy, kterými lze prokazovat spáchání trestného činu. Ohledání místa činu ve spojení s kterýmkoliv druhem páchané kriminality je důležitý procesní úkon, na kterém v mnoha případech závisí další orientace vyšetřování i úspěšnost trestního řízení.

Ohledání místa činu drogových deliktů lze rozčlenit do dvou skupin. V první řadě se může jednat o místa, kde docházelo k výrobě drog, tzv. varny. Zde se zaměříme na zajištění aparatury k výrobě drog, nádob, v nichž byly nebo ještě jsou chemikálie, léky a hotové drogy. Dále zajistíme obaly od léků, materiály rostlinného původu, odbornou literaturu, písemné poznámky, návody k výrobě, některé drahé kovy např. platinu nebo paládium, které je používáno jako katalyzátor.³⁸ Chemikálie k výrobě drog, např. pervitinu, jsou nejčastěji skladovány v plastových láhvích, roztoky připravené k výrobě drogy (prekurzory) jsou polotekuté konzistence, ve většině případů bílé až nažloutlé barvy, drogově závislími jsou označovány slangově jako „matečáky“.

Na místech, kde drogy byly užívány, nacházíme injekční stříkačky, jehly, škrtdla, dýmky, obvazy či jiné látky s biologickým materiálem, zejména pak s krví. U míst, kde docházelo k aplikaci těkavých látek, jsou to naopak plechovky a obaly od ředidel, mikroténové sáčky, příkrývky nasáklé těkavými látkami a opět různý biologický materiál. Místa, kde docházelo ke zneužívání halucinogenů, jsou typická obrazovými výjevy a kresbami po zdech.³⁹

Při zajišťování stop je důležitá jejich přesná dokumentace, a to jak písemnou tak obrazovou formou, vhodnější je použití videozáznamu. Při popisování nalezených věcí uvádíme pouze vizuální zjištění, zásadně je třeba vyvarovat se označování věcí podle toho, jak nám uvádí uživatel drogy nebo „vařič“, takové názvy je možné přiřadit do závorky s poznámkou, že takto látku označil. Tím se vyvarujeme toho, že při případném vracení

³⁸ BORNÍK, M.: *Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie*. 1. vyd. Praha: Themis, 2000. ISBN 80-85821-92-3, s. 20.

³⁹ CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*, Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9, s. 244.

věcí, se tyto osoby nemůžou domáhat např. určitého druhu chemikálie, kterou samy označily, ačkoliv ve skutečnosti se jednalo o jinou.⁴⁰ Bude-li následně proti pachateli drogové trestné činnosti zahájeno trestní stíhání a dojde k trestnímu postihu, existuje důkaz, že prostředky k výrobě drog a další věci u něj skutečně byly, neboť si je sám pojmenoval.

4.1 DOMOVNÍ PROHLÍDKY

Domovní prohlídka je důležitý zdroj k zajištění důkazních prostředků a odhalení drogové trestné činnosti. Provedení domovní prohlídky předchází řada úkonů, které je policejní orgán v souvislosti s žádostí o vydání návrhu k provedení domovní prohlídky povinen učinit. Operativně pátrací činnost policejního orgánu, spočívající ve vyhledávání a zjišťování informací, je bezesporu nejdůležitější částí před zahájením úkonů trestního řízení. Z kvality a množství informací, získaných operativně pátrací činností, je potom možné učinit závěry, ze kterých policejní orgán usoudí, zda domovní prohlídka či prohlídka jiných prostor a pozemků přispěje k odhalení závažné drogové trestné činnosti, zejména odhalení výroben a pěstíren drog a pachatelů drogové kriminality. Poznatky k drogové trestné činnosti, získané operativní činností policejního orgánu, musí být řádně podloženy, zadokumentovány a při podání žádosti o vydání návrhu na provedení domovní prohlídky dostatečně zdůvodněny. Podmínky a další procesní náležitosti, za nichž lze úkony spojené s prohlídkou provést, jsou vymezeny příslušnými ustanoveními trestního řádu⁴¹ v §§ 82 až 85a.

Podle Chmelíka, domovní prohlídku i prohlídku jiných prostor a pozemků u drogových deliktů zaměříme na vyhledávání a zajištění:

- předmětů určených k výrobě drog (včetně i obyčejné polévkové lžice, na které mohou být stopy po přípravě např. heroinu k injekční aplikaci),
- omamných a psychotropních látek (dále jen OPL), prekursorů a jiných látek určených k výrobě drog,
- léků, lékovek, obalů od léků (blistrů),
- předmětů svědčících o aplikaci či užívání drogy (zdravotnický materiál, injekční jehly, stříkačky, škrtdla, lihové kahany, špičky na cigarety, apod.),

⁴⁰ BORNÍK, M.: *Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie*. 1. vyd. Praha: Themis, 2000. ISBN 80-85821-92-3, s. 20.

⁴¹ *Zákon č. 141/1960 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)*.

- dokumentace ke kompletaci technologického zařízení i k výrobě OPL nebo jedu,
- listinných důkazů (zápisníky, poznámky, kontaktní adresy, reklamní prospekty, lékařské předpisy, apod.),
- odborné literatury a dalších věcí.⁴²

Při provádění prohlídky je postup na místě stejný jako při ohledání místa činu, je nezbytné vše precizně dokumentovat nejlépe videozáznamem, minimálně však barevnou fotografií. Protokol o provedení prohlídky musí obsahovat velmi přesný popis věcí, které byly zajištěny. Při zajišťování ampulí a nádob s nezjištěným obsahem je nutné uvádět i nápisy na obalech, množství látky v ampuli (např. peroxid vodíku - balení 1 l, obsah 0,2 l). Samozřejmostí je používání ochranných prostředků (gumové rukavice, apod.), které nás chrání před možností ohrožení zdraví, ať už nakažením infekční chorobou nebo poleptáním nějakou chemickou látkou. Sahat na věci holýma rukama nebo je dokonce ochutnávat je při zajišťování stop nepřijatelné.

Před prováděním domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků, kde dochází k nedovolené výrobě OPL a další drogové trestné činnosti, se doporučuje před vstupem do těchto prostor přizvat na místo pracovníky služební kynologie, kde psovod se služebním psem k tomu vycvičeným, provede předběžnou prohlídku. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že služební pes, je při provádění prohlídky v prostorách, kde dochází k páchání drogové činnosti neocenitelným pomocníkem, který spolehlivě označí místa, kde by se mohly nacházet prostředky k výrobě drog nebo přímo hotové drogy. Bezesporu je nutné na místo přizvat kriminalistického technika, který provádí potřebnou dokumentaci, pořizuje fotografické záznamy a videozáznamy z místa a dále spolupracuje při zajišťování stop.

4.2 PROHLÍDKY DROGOVĚ ZÁVISLÝCH JEDINCŮ

Zaměříme se konkrétně na osoby, které se dopouštějí drogové trestné činnosti a drogově závislé jedince. Při osobních prohlídkách těchto osob lze pro účely trestního řízení zajistit různé důkazní prostředky. Nepsaným pravidlem je dotázat se ještě před započítím osobní prohlídky, zda u sebe nemá toxikoman např. injekční stříkačky, jehly apod. Za důležité považuji dotaz směřující na zdravotní stav drogově závislého, tzn., zda

⁴² CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*, Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9, s. 246.

netrpí nějakou infekční či jinou chorobou, čímž můžeme včas předejít rizikům spojeným s ohrožením svého zdraví.

Při osobní prohlídce mohou být zajištěny různé věcné důkazy jako injekční stříkačky (známé mezi drogově závislými jako „buchny“), léky a jejich zbytky, obaly od léků, celé soupravy k injekční či nosní aplikaci drogy (brčka), různé ampule s chemikáliemi, drtičky, filtrační prostředky, různé roztoky ve formě práškových, polotekutých nebo tekutých konzistencí, atd. Chmelík ve své publikaci uvádí, že osobní prohlídkou toxikomana lze pro účely trestního řízení zjistit a zajistit stopy trestného činu, které se nacházejí na těle osoby, na jejím oděvu, na věcech, které má osoba na sobě nebo při sobě. Jedná se o stopy po vpiších injekční aplikace drog, typické hnisavé rány, hematomy způsobené neodbornou injekční aplikací, stopy po drogách na oděvu nebo na věcech, které má drogově závislý na sobě nebo při sobě.⁴³ Při osobní prohlídce osob páchajících drogovou trestnou činností a drogově závislých jedinců, lze zajistit i věci, které byly získány trestnou činností spáchanou pod vlivem drog nebo trestnou činností spáchanou za účelem získání prostředků k opatření drogy. Nejčastěji se v těchto případech jedná o majetkovou a násilnou trestnou činnost. Není od věci zaměřit se také na ostatní důkazy, jako např. různé deníky s poznámkami a telefonními kontakty na další dealery, vizitky a další listinné a věcné důkazy.

Při osobních prohlídkách i zajišťování stop nalézáme různé chemikálie práškové či tekuté konzistence, roztoky, kyseliny v různých obalech a další látky, které slouží k výrobě drog, jsou toxické a mohou být velmi snadno vznětlivé. Takové důkazy je nutné vhodně a kvalitně zajistit, aby nedošlo k jejich znehodnocení. Na místo je proto dobré přizvat experty, jejichž pomoc a odborné znalosti jsou velmi důležité. Po zajištění je nutné věci neprodleně odeslat k provedení znaleckého zkoumání, případně vyhotovení odborného vyjádření, z jehož výsledku vyplynou skutečnosti důležité pro další průběh trestního, případně přestupkového řízení. Způsoby skladování, přepravy a dalšího zacházení s návykovými látkami jsou vymezena v zákoně č. 167/1998 Sb.⁴⁴ o návykových látkách.

⁴³ CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*, Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9, s. 245.

⁴⁴ *Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.*

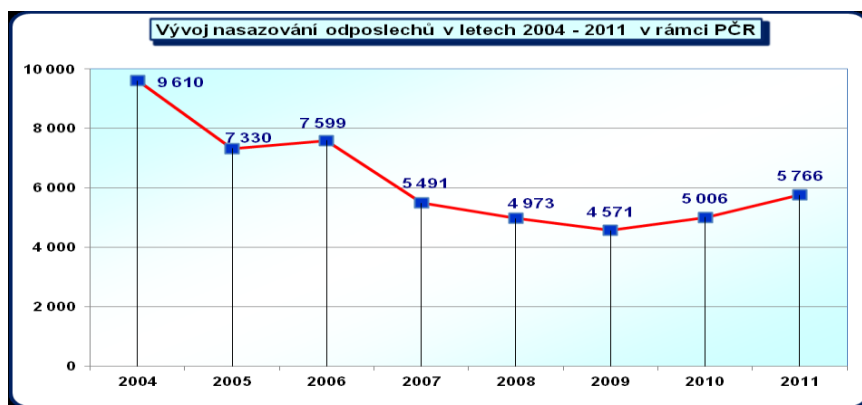
4.3 OPERATIVNÍ ČINNOSTI PŘI ODHALOVÁNÍ DROGOVÉ KRIMINALITY

K získání významných a důležitých skutečností při odhalování drogové trestné činnosti slouží instituty odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí. Zákonné důvody využívání odposlechů jsou uvedeny v ustanoveních §§ 88 a 88a trestního řádu⁴⁵. Sledování osob a věcí je upraveno v ustanovení § 158d trestního řádu. Využití těchto institutů vidím jako velmi účinný nástroj, zejména na úseku odhalování drogové kriminality. Informace získané cestou odposlechů či sledováním osob a věcí podléhají příslušnému stupni utajení (minimálně stupeň utajení VYHRAZENÉ). Přístup k utajovaným informacím a právo nakládat s těmito informacemi mají pouze ti, kteří jsou držiteli příslušného platného oznámení, osvědčení nebo dokladu a jsou poučeni ve smyslu zákona č. 412/2005 Sb.⁴⁶.

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Téměř polovina odposlechů provedená v loňském roce souvisí s drogovou trestnou činností. Celkem provedla Policie ČR v loňském roce 5 776 odposlechů. Tyto skutečnosti vyplývají z provedených analýz odposlechů a sledování osob a věcí podle trestního řádu za rok 2011. Následující křivka počtu odposlechů ukazuje, že od roku 2010 došlo po předchozím poklesu opět k mírnému vzestupu nasazování odposlechů.⁴⁷

Graf č. 11 – Nasazování odposlechů v letech 2004 – 2011 v rámci PČR

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR.

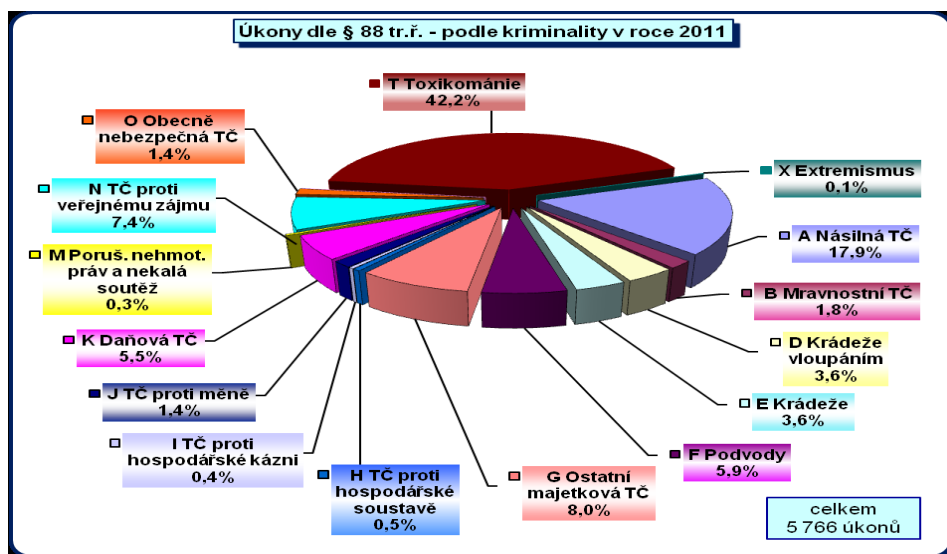
⁴⁵ Zákon č. 141/1960 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

⁴⁶ Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

⁴⁷ Analýza odposlechů a sledování osob a věcí dle trestního řádu za rok 2011. Ministerstvo vnitra ČR: Zpravodajství [online]. [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analýza-odposlechu-a-sledovani-osob-a-veci-dle-trestniho-radu-za-rok-2011.aspx>.

Z grafu je zřetelné, že v delším časovém horizontu vykazuje počet odposlechů výrazně sestupnou tendenci. K rapidnímu snížení počtu úkonů došlo v roce 2005 a 2007. Sestupný trend byl přerušen v roce 2006, kde došlo k nárůstu o 296 úkonů. Od roku 2010 má křivka počtu odposlechů vzestupnou orientaci, v roce 2010 činil nárůst 435 úkonů a v roce 2011 představoval již 760 úkonů. Při porovnání počtu odposlechů realizovaných v roce 2011 oproti roku 2004 je evidentní značný pokles v nasazování těchto úkonů.

Graf č. 12 – Odposlechy podle druhu kriminality v roce 2011

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR.

Při analyzování jednotlivých druhů trestné činnosti, na které byly odposlechy nasazeny, lze s přehledem konstatovat, že největší podíl tvořila drogová trestná činnost s počtem nasazených odposlechů 2 779. Jedná se bezmála o polovinu z celkového počtu nasazených odposlechů v rámci všech druhů trestné činnosti. Graf názorně zachycuje podíly jednotlivých druhů trestné činnosti, k jejichž šetření byly odposlechy nejčastěji využívány. Z hlediska nejpočetněji zastoupené drogové trestné činnosti, se na první místo v počtu odposlechů řadí Národní protidrogová centrála s počtem 1 017 nasazených odposlechů. Hned za ní následují útvary služeb kriminální policie a vyšetřování (SKPV) PČR, které využily tento institut v 1 686 případech.⁴⁸

⁴⁸ Analýza odposlechů a sledování osob a věcí dle trestního řádu za rok 2011. *Ministerstvo vnitra ČR: Zpravodajství* [online]. [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analiza-odposlechu-a-sledovani-osob-a-veci-dle-trestniho-radu-za-rok-2011.aspx>.

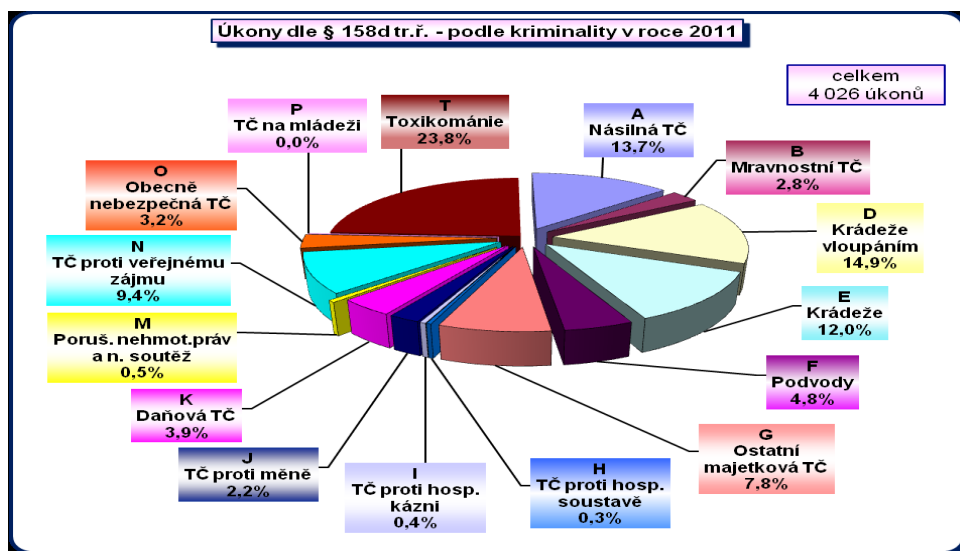
Zaměříme-li se přímo na Jihočeský region, byl zde odposlech a záznam telekomunikačního provozu uskutečněn v počtu 150 nasazených odposlechů. To řadí Jihočechy po NPC na sedmou pozici v pomyslném žebříčku nasazování odposlechů v rámci všech krajů na území ČR.

Sledování osob a věcí

Co se týče využívání institutu sledování osob a věcí, bylo útvary Policie ČR SKPV v souvislosti s ustanovením § 158d odst. 2, 3, 6 trestního řádu provedeno celkem 4 026 úkonů. Stručně lze vymezit sledování osob a věcí jako prostředek, který je využíván k získávání poznatků o osobách a věcech, prováděný specializovanými pracovišti utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky. Jedná se o operativní prostředek využívaný Policií ČR k zjišťování a zajišťování informací, které jsou důležité pro další průběh rozpracovaného trestního řízení.

Stejně jako u odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu bylo nejvíce úkonů sledování osob a věcí využito v přímé souvislosti s drogovou trestnou činností. Jedná se celkem o 1 105 úkonů, bezmála tedy o jednu čtvrtinu z celkového počtu využití tohoto institutu, což je patrné z následujícího grafu.⁴⁹

Graf č. 13 – Sledování osob a věcí podle druhu kriminality v roce 2011

Zdroj: Policie ČR, Policejní prezidium ČR, ÚSKPV.

⁴⁹ POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY, Úřad kriminální služby a vyšetřování. *Analýza odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí dle trestního řádu a rušení provozu elektronických komunikací Policií ČR za rok 2011*. 2012, s. 111.

Sledování osob a věcí bylo v Jihočeském kraji využito v roce 2011 v 48 případech. Nejvíce se na tomto úkonu podílela stejně jako u odposlechů Národní protidrogová centrála, která sledování nasadila celkem v 470 případech.

Z analýzy odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí je zřejmé, že výraznou měrou se na využívání těchto nástrojů podílí drogová trestná činnost. Ačkoliv je znalost metod a forem práce policie osobám, které páchají drogovou trestnou činností více, či méně známá, vidím přínos obou institutů při vyhledávání a zjišťování důkazních prostředků, jako velmi účinný. Jsem přesvědčen o tom, že touto cestou lze získat důležité informace a poznatky pro další operativní rozpracování a ustanovit osoby, které se menší či větší měrou podílejí na páchání drogové trestné činnosti. Odposlechy a sledování osob a věcí přináší také velkou výhodu při využívání dalších operativních prostředků, jako je předstíraný převod, využití informátorů v zájmovém kriminálním prostředí a nasazení agentů. Použití těchto operativních prostředků vymezuje v ustanovení § 72 zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR⁵⁰ a dále v ustanovení § 158b zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád.

⁵⁰ Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky.

5. EXPERTIZNÍ ČINNOSTI A DETEKCE PŘÍTOMNOSTI DROG

5.1 VYUŽITÍ ZNALECKÉHO ZKOUMÁNÍ

Při vyšetřování drogové kriminality má zásadní význam využití expertiz a odborných vyjádření zpracovaných v souladu s ustanovením § 105 odst. 1 trestního řádu. Nejčastěji jsou v souvislosti s drogovou kriminalitou využíváni znalci z oboru kriminalistika odvětví chemie, dále odborníci z odvětví toxikologie, daktyloskopie, soudního lékařství a farmakologie, ale v úvahu samozřejmě přichází i další znalecká činnost.

Odbor kriminalistické techniky a expertíz, specializované kvalifikované pracoviště pro odbornou činnost, nejčastěji vypracovává v souvislosti s drogovou trestnou činností odpovědi na tyto otázky:⁵¹

Omamné a psychotropní látky – držení, prodej, výroba, případně pěstování:

- Obsahuje předložený materiál omamné či psychotropní látky nebo jedy ve smyslu příslušných předpisů a jaké?
- Jaká je hmotnost předloženého materiálu?
- Jaké je množství účinné omamné či psychotropní látky nebo jedu v předloženém materiálu?
- Obsahuje předložený materiál látky nebo předměty, které lze využít k výrobě omamné či psychotropní látky nebo jedu ve smyslu příslušných předpisů?
- Jaké množství omamné či psychotropní látky nebo jedu ve smyslu příslušných předpisů mohlo být vyrobeno? (Pokud budou zjištěny blistry od tablet, samotné tablety apod.)

Toxické látky:

- Obsahuje předložený materiál toxické, případně poškozující látky a jaké?
- Obsahuje předložený materiál vytipovanou látku? (*Uvést kterou!*)
- Porovnat zjištěné látky s předloženým srovnávacím materiálem.

Neznámé látky:

- O jaký materiál se jedná?
- Jaké je množství předloženého materiálu?
- Obsahuje předložený materiál vytipovanou látku? (*Uvést kterou!*)

⁵¹ Policie ČR. Odbor kriminalistické techniky a expertíz. *Chemie*. [online]. 2012 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z: http://www.ks.jc/okte_web/chemie.asp?x=3.

Znalci jsou při vyšetřování drogové kriminality často využíváni jako účastníci výslechu nebo jiných úkonů, např. při provádění domovních prohlídek (zajišťování varen pervitinu, různých toxických látek a chemikálií). Součinnost znalců s orgány Policie ČR pak přispívá ke zdárnému průběhu daného vyšetřovacího úkonu.

Výsledky znaleckého zkoumání a vypracovaných odborných vyjádření jsou stěžejní pro další postupy orgánů činných v trestním řízení. Odborná vyjádření musí být vypracována za použití metod a prostředků uznávaných v kriminalistické expertizní činnosti a k tomu kvalifikovanými kriminalistickými znalci.

5.2 ORIENTAČNÍ DETEKCE PŘÍTOMNOSTI DROG

Nejčastějším kontrolorem přítomnosti drog v organismu je u nás bez pochyby Policie České republiky. Jelikož za volantem hrozí asi největší riziko ohrožení bezpečnosti ostatních osob, je kontrola řidičů motorových vozidel na místě. Test na alkohol už není nic, čemu by se řidiči divili a dechové zkoušky jsou téměř samozřejmostí u každé silniční kontroly. K dechové zkoušce přibyl ještě jeden test, a to na ostatní návykové látky. Dříve se tento test prováděl spíše náhodně u vybraných, policii podezřelých řidičů, ale dnes se již stal vedle dechové zkoušky běžným způsobem testování řidičů vozidel. Dosud nejpoužívanější způsob, jak na místě zjistit, zda je osoba pod vlivem drogy, je použití testeru. V současné době je u Policie ČR stále nejvyužívanějším testerem na drogy typ **Drugwipe5+**, který je schopen odhalit celkem pět návykových látek, které nemají v těle řidiče co dělat. Tyto testy dokážou ze slin nebo z potu odhalit přítomnost kokainu, amfetaminů, metamfetaminů, opiátů a také marihuany.

Vedle stávajících testerů Drugwipe5+ existuje modernější zařízení sloužící k testování přítomnosti návykových látek v těle. Jedná se o tester **Dräger DrugTest®5000**, který užívá v současné době pouze několik útvarů Policie ČR. Na rozdíl od testeru Drugwipe5+ dokáže nový Dräger DrugTest®5000 přímo na místě vytisknout záznam o provedeném testu a pro policisty znamená usnadnění práce a jednodušší dokumentaci přestupku případně trestného činu. Zařízení pracuje rychle, jednotlivá zkouška trvá asi 10 minut včetně vyhodnocení. U dosud používaných testerů typu Drugwipe5+ vyhodnocuje test policista na základě porovnání čáry vzniklé z odebraného vzorku slin a kontrolní čáry soupravy. U nového testovacího zařízení Dräger DrugTest®5000 vyhodnocení provede sám přístroj. Zároveň je u výsledku testu zobrazena časová informace o tom, kdy byla kontrola řidiče provedena. Přístroj pracuje na základě odběru slin u řidiče a dokáže spolehlivě

detekovat běžně užívané drogy jako extázi či pervitin, stejně tak i heroin, kokain a marihuanu. Dokáže odhalit i užívání tlumících léků, např. Diazepam apod.⁵²

Přístroj Dräger DrugTest® 5000 se skládá z analyzátoru a testovací sady a poskytuje rychlou a přesnou detekci drog přímo na místě. K jeho použití je potřeba odebrat vzorek, vložit ho do analyzátoru a počkat na vyhodnocení výsledku. Konečné výsledky jsou jasně viditelné a označené buď jako „pozitivní“ nebo jako „negativní“. Tester DrugTest® 5000 je vybaven datovou pamětí až pro pět set výsledků testování. Můžeme ho také velmi jednoduše propojit s celou řadou dalších záznamových zařízení (klávesnice, tiskárna PC). Samozřejmostí je komunikace přístroje s jeho uživatelem v českém jazyce.⁵³

Testování přístrojem Dräger DrugTest®5000 probíhá následovně:

- Policista otevře balení testovací kazety a předá ji testované osobě.
- Řidič je následně požádán, aby vložil odběrovou část do úst a pohyboval jí v ústech tak, aby došlo k nasátí slin.
- Odběrová část je z nasákové hmoty, která po cca 70 sekundách odebere dostatečný vzorek slin. O tomto je policista informován zmodráním indikátoru.
- Policista poté vloží celou odběrovou část se vzorkem slin do přístroje, který jej vyhodnotí a výsledek zobrazí na displeji.
- Výsledek je buď hodnocen jako pozitivní nebo negativní. Policista tedy neprovádí žádné subjektivní posouzení výsledku.
- Výsledek kontroly je následně možné na místě vytisknout pro použití do spisu.⁵⁴

5.3 DROGOVÝ KUFR - VZORNÍK OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK

Pracovníci NPC Policie ČR ve spolupráci se Sdružením pro protidrogovou prevenci u dětí a mládeže vytvořili nový drogový kufr. První verze drogového kufříku byla vydána v roce 1996 jako edukační pomůcka pro vzdělávání v oblasti návykových látek. Jednalo se o plastový kufr s atrapy drog. Ten dodnes slouží jako názorná ukázka při protidrogových prezentacích v základních školách a dalších institucích, kde je k dispozici policii, protidrogovým preventistům a lektorům. Od roku 1996 se v oblasti drog udály spousty

⁵² Policisté získali nový tester na zjišťování drog u řidičů. In: *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/policiste-ziskali-novy-tester-na-zjistovani-drog-u-ridicu.aspx>.

⁵³ Dräger: Dräger DrugTest 5000. In: *Dräger* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: http://www.draeger.cz/CZ/cs/products/alcohol_drug_detection/drug_testing/cdi_drugtest_5000.jsp.

⁵⁴ Policisté získali nový tester na zjišťování drog u řidičů. In: *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/policiste-ziskali-novy-tester-na-zjistovani-drog-u-ridicu.aspx>.

změn a stávající drogový kufr již plně nekoresponduje se současným stavem. Sdružení pro protidrogovou prevenci vytvořilo v rámci reedice současného stavu komplexnější názornou pomůcku, která vhodným způsobem doplní výuku dospívající mládeže anebo odbornou přednášku.⁵⁵

Reedice nového drogového kufru (vzorník omamných a psychotropních látek 2012) vznikla z potřeby aktualizovat jeho starší verzi, neboť na drogové scéně se objevují nové látky, jejich nové druhy a formy. Také se zvyšuje zájem škol a dalších institucí, které sice straší verzi kufru vlastní, ale mají ji poškozenou nebo drogový kufr nemají vůbec. Produkce nového drogového kufru byla zahájena v roce 2012. Jeho velkou výhodou je velikost a vnitřní uspořádání. V novém kufru je mnohem více prostoru pro nové druhy a formy drog, které se objevily na drogové scéně. V kufru se nachází čtyři oddělené vložky s průhledného polyetyleny, které umožňují vidět každou vložkou z obou stran. Zároveň je možné, aby s kufrem pracovalo více posluchačů najednou. V novém drogovém kufru můžeme objevit mnoho nových návykových látek, z konopných drog se jedná o více druhů hašiše, který je rozdělen podle země původu. Těkavé látky jsou doplněny o plyn do zapalovačů a Poppers⁵⁶, u drog opiátového typu se jedná navíc o substituční drogy (subutex, metadon). U halucinogenů se nově objevuje šalvěj divotvorná, ketamin a fencyklidin (PCP)⁵⁷. U tzv. tanečních drog se v kufru nově objevuje např. GHB – tekutá forma extáze. V novém drogovém kufru se vyskytuje také jedna skutečná droga a tou jsou produkty konopí, konkrétně semínka, listy a květy.⁵⁸

Využití nového drogového kufru je velice široké. Drogový kufr umí zaujmout a upoutat cílovou skupinu posluchačů, a tím ulehčuje práci preventistů při přednáškách. Nabízí možnost vidět drogy „in natura“, tzn., jak vypadají a jakým způsobem se zneužívají. Napodobeniny jsou od skutečných drog k nerozeznání a jsou vyrobeny z materiálů zdraví neškodných. Posluchači z řad dětí, studentů i rodičů si tak mají možnost vytvořit jasnou

⁵⁵ Národní protidrogová centrála SKPV PČR: Prevence, Drogový kufr prošel zásadní obměnou. In: *Policie ČR* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-873871.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>.

⁵⁶ Poppers je slangový výraz, který v souvislosti s chemickou třídou označuje alkyl dusitany, které jsou vdechovány pro tzv. rekreační účely, zejména jako afrodiziakum.

⁵⁷ Fencyklidin (PCP, andělský prach, PeaCe Pill) je droga původně vyvinutá jako veterinární anestetikum. Řadí se mezi disociativní anestetika. Jedná se o naprosto syntetickou, bílou krystalickou a ve vodě rozpustnou látku, vyráběnou zpravidla v ilegálních laboratořích za použití řady silně toxických látek. V současné době nemá oficiální lékařské využití a používá se téměř výhradně jako omamná látka.

⁵⁸ *Bulletin Národní protidrogové centrály: Drogový kufr*. Policie ČR, NPC SKPaV, 2012. ISSN 1211-8834.

představu o tom, jak drogy vypadají, jak se aplikují a také o různých formách balení konkrétních návykových látek. Cena nového drogového kufru činí 9 510,-Kč.⁵⁹

Obrázek č. 1 a 2 – Nový drogový kufr (vzorník OPL 2012)

Zdroj: Drogovykufr.cz.

⁵⁹ „Drogový kufr“: vzorník omamných a psychotropních látek. In: *DROGOVYKUFR.cz* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://drogovykufr.cz/>.

6. KAZUISTIKA

Úvodem této kapitoly bych chtěl zdůraznit, že v ní nejde o postižení celé problematiky drogové trestné činnosti. Cílem je přiblížit jednání pachatelů drogové kriminality a drogově závislých, kteří svou nevybíravostí, agresivitou a brutalitou, bývají společnosti velmi nebezpeční. Příklady uvedené v této kapitole názorně dokreslují a doplňují předchozí textovou část.

Výběr jednotlivých případů jsem směřoval k těm, které podtrhují agresivitu drogově závislých jedinců a jsou časté a typické v souvislosti s pácháním drogové trestné činnosti. Jedná se o případy, k jejichž spáchání došlo v českobudějovickém regionu a na jejichž objasňování jsem se podílel.

Kazuistika 1

Muž ve věku 37 let, říkejme mu pan „K“ v teritoriu města České Budějovice a okolí nedovoleně distribuoval drogu pervitin, kterou sám vyráběl. Jeho zákazníci byly vyjma několika málo mužů převážně mladé ženy. Těmto ženám pan „K“ pravidelně poskytoval drogu pervitin a zpravidla jim jí sám i nitrožilně aplikoval. U některých z nich občas přebýval, s ostatními se scházel v různých nonstop barech v Českých Budějovicích. Případů nedovoleného prodeje či bezplatného poskytování pervitinu těmto ženám byl bezpočet. V případě, že tyto ženy dostávaly od pana „K“ pervitin zdarma, musely za to našemu dealerovi poskytnout určitou odměnu. Jednalo se, o sexuální služby, minimálně v podobě orálního sexu. Počátkem měsíce června 2011 pan „K“ nitrožilně aplikoval pervitin v jednom z českobudějovických nočních podniků mladé ženě ve věku 20 let. Poškozenou pak pod pohrůzkou násilí a ublížení na zdraví donutil, aby s ním šla do sklepních prostor baru. Zde, se záměrem vynutit si na mladé ženě soulož, začal tuto osahávat a svlékat z oblečení, přičemž jí začal stahovat kalhoty. Poškozená se začala slovně a fyzicky bránit, načež pan „K“ na poškozenou naléhal celým tělem, držel jí ruce, aby se mu podvolila a dožadoval se pohlavního styku. Přitom jí říkal, aby nedělala drahoty, že se to nikdo nedozví a že to nebude bolet. I přes hlasité volání o pomoc se podařilo panu „K“ poškozené stáhnout kalhoty a spodní prádlo. Při tomto jí držel ruku na ústech, aby nemohla křičet. Aktivním bráněním a odstrkováním se nakonec poškozené podařilo ze sevření pana „K“ vymanit a ze sklepních prostor baru utéci. Neutekla však daleko, neboť panu „K“ se podařilo poškozenou dostihnout v blízkém parku, kde jí surovým způsobem zmlátil a způsobil jí tak zranění po celém těle, pohmoždění hlavy a dolní čelisti a oděrky v celé obličejové části. Ihned po té

pan „K“ z místa utekl. Poškozenou asi po dvou hodinách našel ležet v parku na zemi její otec, který jí neprodleně poskytl pomoc a zajistil převoz na ošetření. Tímto však pan „K“ neskončil. Ještě téhož roku v měsíci srpnu surovým způsobem napadl další poškozenou, které také poskytoval a nitrožilně aplikoval pervitin. Tuto poškozenou v jejím bytě po předchozí slovní rozepři povalil na podlahu, klekl si na ni a dával jí tzv. „hlavičky“. Opakovaně ji mlátil pěstmi do obličejové části hlavy a dusil polštářem. Přitom jí vyhrožoval, že ji zabije a zapíchne jejího psa, pokud ji bude bránit. Poškozená se snažila vymanit z ataků pana „K“ a přivolat si mobilním telefonem pomoc. To se jí ovšem nepodařilo, protože agresor jí uchopil za vlasy a začal jí vláčet po celém bytě, při tom jí ještě několikrát udeřil plastovou mísou do hlavy. Nakonec se podařilo poškozené vyskočit na okno bytu a utéci pryč. Zranění, která pan „K“ poškozené způsobil, spočívala v zhmoždění pravého oka a tváře, zhmoždění hlavy, protržení bubínku pravého ucha a hematomů po celém těle. Stejně jako v prvním případě si i tato zranění vyžádala nutnou hospitalizaci v nemocnici.

Na pana „K“ byla Okresním státním zastupitelstvím v Českých Budějovicích podána obžaloba pro trestné činy nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy, znásilnění, porušování domovní svobody v souběhu s omezováním osobní svobody a ublížení na zdraví.

Kazuistika 2

V srpnu 2011 docházelo v bytě, v obci nedaleko Českých Budějovic k nedovolené výrobě drogy pervitin. V tomto bytě se zdržoval pan „S“, který zde bydlel se svou přítelkyní, jíž byt patřil. Oba byli uživateli drogy pervitin, přičemž pan „S“ ještě s dalšími konzumenty této drogy pervitin v bytě své přítelkyně vyráběl. Varna pervitinu byla umístěna v jedné z místností bytu. Pan „S“ kromě užívání drog také hojně požíval alkoholické nápoje. V polovině srpna 2011 přišel pan „S“ za svou přítelkyní do jejího bytu v podnapilém stavu a pod vlivem drog. V té době měla jeho přítelkyně v bytě na návštěvě dva kamarády, kteří s ní popíjeli v obývacím pokoji. Protože je pan „S“ agresivní a žárlivý, začal své přítelkyni vulgárně nadávat a hlasitě křičet. Proto oba kamarádi z bytu raději odešli. Po krátké hádce a vulgárních nadávkách usnula přítelkyně pana „S“ na pohovce v místnosti, kde se nacházela varna pervitinu a různé chemikálie k jeho výrobě. Pan „S“ použil jednu z nádob s rozpouštědlem toluen a ze žárlivosti a pod vlivem drog polil touto chemikálií své spící přítelkyni záda a vlasy. Pak zapalovačem svou přítelkyni zapálil. Tato se zanedlouho v bolestech probudila a hořící začala běhat po domě. Pan „S“ se pouze smál,

že asi přijde o vlasy. Z důkazních prostředků bylo pak zjištěno, že pan „S“ zapálil svou přítelkyni z osobních důvodů a s úmyslem vyvolat minimálně její závažné popálení. Několik minut pozoroval šířící se požár na těle své přítelkyně a po té se rozhodl zavolat na linku 158, kde požadoval přivolání záchranné služby. Prováděná policejní šetření potvrdila také to, že poškozená vyběhla hořící před dům, kde chvíli běhala po ulici a křičela. Pan „S“ způsobil své přítelkyni rozsáhlé popáleniny II. a III. stupně v rozsahu 36 % povrchu těla a to na obličeji, krku, zádech, hrudníku a na obou horních končetinách. Poškozená musela být pro přímé ohrožení na životě hospitalizována na popáleninovém centru pražské vinohradské nemocnice.

Pan „S“ byl obžalován ze zločinu těžkého ublížení na zdraví a v současné době mu hrozí trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby 10 let. Pouze pro dokreslení bych rád uvedl, že se jednalo o mladého muže ve věku 21 let, který byl neustále pod vlivem drog nebo alkoholu a na svou partnerku chorobně žárlil.

Kazuistika 3

Třetí případ rovněž vypovídá o brutalitě a nevybíravosti pachatelů drogové trestné činnosti. Pojednává o třech mužích z Českých Budějovic, kteří si vydělávali na živobytí tím, že obchodovali s drogou pervitin, kterou získávali od jiného muže, pana „V“, kterého nutili výhrůzkami a fyzickým násilím, aby pro ně drogu vyráběl. Pan „V“ bydlel se svou družkou v bytovém domě v Českých Budějovicích. Jednalo se o malý byt v podkrovních částech domu. Pan „V“ se také společně se svou družkou často zdržoval na své zahradní chatce na Českobudějovicku, kde trávil většinu svého volného času. Pan „V“ byl člověkem, o kterém se mezi konzumenty drog vědělo, že dokáže vyrobit pervitin. Sám byl také jeho uživatelem. Právě proto si pana „V“ vyhlédli tři uvedení muži, kteří se rozhodli, že pro ně bude pracovat. Pan „V“ s tímto rozhodně nesouhlasil, snažil se jít, také vzhledem ke své trestní minulosti, jinou cestou a vést se svou družkou řádný život. To se však mužům nelíbilo a začali na pana „V“ tlačit s tím, že pokud nebude „fungovat“ tak, jak oni chtějí, bude toho litovat a jeho družka také. Po nějaké době slovních výhrůžek přistoupili muži k tvrdším metodám, jak pana „V“ donutit k tomu, aby dělal to, co po něm požadují. Všichni tři muži se společně v několika případech vloupali násilím do objektů bytu i zahradní chatky, kde pan „V“ bydlel. Zde jemu i jeho družce vyhrožovali zabitím, zmrzačením a dalšími pohrůzkami násilím. Vše vždy vyvrcholilo opakovaným fyzickým napadáním pana „V“, údery pěstí a kopy do hlavy a do celého těla. Mužům to však nestačilo a začali napadat i družku pana „V“, kterou nejprve mlátili pěstmi a následně i znásilňovali. Těmito

brutálními a opakujícími se útoky donutili muži pana „V“ k tomu, aby pro ně začal vyrábět drogu pervitin. K tomuto účelu mu dodávali nejméně dvakrát týdně potřebné suroviny, konkrétně léky modafen a nurofen, hydroxid sodný, kyselinu solnou, kyselinu fosforečnou, jód a červený fosfor. Následně všichni tři muži pervitin, který pan „V“ v obavě o vlastní život a zdraví a zdraví a život své družky vyrobil, odváželi za účelem jeho prodeje svým odběratelům z řad uživatelů drog a inkasovali za něj finanční hotovost. Ze strachu z fyzických útoků a vyhrožování od uvedených mužů, nevyhledali pan „V“ ani jeho družka v žádném z případů fyzického napadání a znásilňování lékařské ošetření.

Na všechny tři muže byla podána obžaloba pro trestné činy vydírání a porušování domovní svobody ve formě spolupachatelství a dále pro trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a s jedy jako účastenství ve formě organizátorství. Všichni tři muži se již dlouhou dobu pohybují v kriminálně závadovém prostředí, mezi drogově závislými jedinci a mají za sebou velmi pestrou trestní minulost.

ZÁVĚR

Řešení problémů spojených s drogovou trestnou činností je složitý a nikdy nekončící proces. Práce orgánů Policie ČR i dalších institucí má v boji s drogovou kriminalitou svá opodstatnění. Mnoho lidí však sdílí názor, že se s drogami a pachateli drogové trestné činnosti nic nedělá. Je to dáno především tím, že ulice jsou dnes plné uživatelů drog. V parcích posedávají různá individua, která kouří marihuanu, okolo nádražních budov se scházejí hloučky lidí, u kterých je na první pohled poznat, že to určitě nebude čtenářský kroužek. Po pěších zónách se pohybují osoby, které loudí na ostatních občanech peníze, které bezpochyby nechtějí proto, aby si mohly koupit jízdenku na autobus. Pak se nemůžeme divit tomu, když obyčejní slušní lidé volají po přísnějších trestech pro pachatele drogové trestné činnosti a kladou si otázku, co policie a stát dělají proto, aby se situace zlepšila. Dokázat jednoduše vymezit odpověď není jednoduché a myslím si, že tomuto tématu by bylo nutné věnovat samostatně více pozornosti, což v takto koncipované práci nebylo účelem.

Co se týče jednotlivých uživatelů drog, je dobré zamyslet se nad tím, zda jsou zodpovědní za trestnou činnost, kterou páchají pod vlivem návykových látek. Já sám se jednoznačně ztotožňuji s tím, že uživatel drogy, pokud si jí aplikoval sám a dobrovolně, musí nést veškerou zodpovědnost za své protiprávní jednání, které pod vlivem drogy spáchal. Pravdou je, že osoby pod vlivem drogy nejsou často schopny vnímat okolní realitu a mnohdy si neuvědomují, co dělají. To však nemůže být omluvou jejich jednání a na věc je třeba nahlédnout z jiného úhlu. Dotyčný přece musel drogu užít, a to znamená, že si jí musel nejdříve obstarat. Ještě před samotným užitím drogy si je vědom toho, že droga, kterou si aplikuje, na něj bude působit, přičemž účinek drogy je v tomto případě závislý na druhu návykové látky. Odpovědnost za užití drogy je tedy na uživateli, on si jí aplikoval sám. Proč by měl být tedy zbaven odpovědnosti za své protiprávní jednání, které pod jejím vlivem páchá a vyhnout se tak adekvátnímu trestu.

Závěrem by bylo dobré zamyslet se nad tím, jaké důvody vedou člověka k tomu, že se uchýlí k užívání drog a nakonec i k páchání nejrůznějších druhů trestné činnosti s tím spojených. To, co je na začátku drogově závislých jedinců se nedá asi jednoznačně určit. Platí však, že droga se v lidském životě neobjeví náhodou a bez příčiny. Rozhodných momentů, proč člověk sáhne po droze, je mnoho. Může se jednat o pocity nepochopení v rodině či u přátel, osobní nebo školní neúspěchy, špatný přístup rodiny, snížené sebevědomí, zvědavost, nudu, ale také závadovou partu lidí. Jak známo, v dnešní době je

zejména kouření marihuany společenskou záležitostí a ten, „kdo nehulí, není in“. Většina začínajících uživatelů drog je zprvu přesvědčena o tom, že to jenom zkusí a že jim se nemůže nic stát. Pocity uvolnění, svobody a výkonnosti však netrvají dlouho a první problémy na sebe nenechají dlouho čekat. Každý drogově závislý má v zásobě celou řadu důvodů, proč právě on musel začít užívat drogy a proč je i nyní musí užívat dál.

I přes složitost odhalování, vyšetřování a dokazování drogové trestné činnosti se daří pracovníkům policie velkou většinu případů objasnit. Počty zajištěných pěstíren konopí a varen pervitinu neustále narůstají. Počty případů nedovolené distribuce drog se sice zvyšují, ale pachatele této trestné činnosti se daří eliminovat a velká většina těchto případů končí v řízení před soudem. Přesto, že úspěšnost objasňování drogové trestné činnosti je dle mého názoru přinejmenším uspokojivá, neznamená to, že drogová kriminalita klesá. Obchod s drogami nejen na našem území, ale i v evropském a celosvětovém měřítku přináší a nadále bude přinášet organizátorům této trestné činnosti, kurýrům, ale i obyčejným pouličním dealerům nemalé finanční zisky. Vidina, takto „jednoduchým“ způsobem získaných peněz, zlákala i v současnosti láká mnoho lidí, kteří si mnohdy vůbec neuvědomují případné následky svého jednání. Je zřejmé, že s drogami se na území České republiky obchoduje velmi čile. Vzhledem k velkému počtu uživatelů drog vzniká také mnoho společenských problémů, které počínají pácháním sekundární drogové trestné činnosti a končí finančními výdaji státu v podobě nákladů na léčbu drogově závislých jedinců.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BORNÍK, M.: *Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie*. 1. vyd. Praha: Themis, 2000. ISBN 80-85821-92-3.
2. *Bulletin Národní protidrogové centrály*: Policie ČR, NPC SKPaV, 2012. ISSN 1211-8834.
3. CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*, Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9.
4. MRAVČÍK, V., GROHMANNOVÁ, K. a kol.: *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011 [Annual Report on Drug Situation 2011 – Czech Republic]*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012.
5. NEPUSTIL, P., PANČOCHA, K., FRIŠAUFOVÁ, M., KALIVODOVÁ, R., BÁRTOVÁ, A. *Užívání drog ve skupinách s obtížným přístupem k drogovým službám, Situace v ČR: Analýza informačních zdrojů*. 1. vyd. Úřad vlády České republiky, 2012. ISBN 978-80-7440-072-8.
6. NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Portál, 2000, 150 p. ISBN 80-717-8432-X.
7. POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY, Úřad kriminální služby a vyšetřování. *Analýza odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí dle trestního řádu a rušení provozu elektronických komunikací Policií ČR za rok 2011*. 2012.
8. SANETRŇÍKOVÁ, Iva. *Ještěrka: současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Zvon, 1990, 83 s. ISBN 80-711-3006-0.
9. ŠÁMAL, P., PÚRY, F., RIZMAN, S.: *Trestní zákon*. Komentář. 6. vydání. C.H.Beck, Praha 2004. ISBN 80-7179-896-7.
10. ŠMERDA, R. *Bulletin NPC, Trestněprávní úprava drogové problematiky*, 1. vydání, Praha 2007.
11. *Sbírka zákonů ČR, Předpis č. 467/2009 Sb., Nařízení vlády, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů*.
12. *Usnesení nejvyššího soudu České republiky (3 Tdo 687/2006)*.
13. *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*.
14. *Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon*.

15. *Zákon č. 141/1960 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).*
16. *Zákon č. 167/1998Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.*
17. *Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky.*
18. *Zákon č. 412/2005Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.*

Internetové zdroje:

1. Analýza odposlechů a sledování osob a věcí dle trestního řádu za rok 2011. *Ministerstvo vnitra ČR: Zpravodajství* [online]. [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analyza-odposlechu-a-sledovani-osob-a-veci-dle-trestniho-radu-za-rok-2011.aspx>.
2. Dealer, dealing: Glosář pojmů. In: *Drogy-info.cz* [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/index.php/info/glosar_pojmu/d/dealer_dealing.
3. Dräger: Dräger DrugTest 5000. In: *Dräger* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: http://www.draeger.cz/CZ/cs/products/alcohol_drug_detection/drug_testing/cdi_drugtest_5000.jsp
4. Drogový kufr: vzorník omamných a psychotropních látek. In: *DROGOVYKUFR.cz* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://drogovykufr.cz/>.
5. Drogy v dnešní společnosti: Rozdělení a účinky drog. In: *Zdravi-cz.eu* [online]. [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: <http://compex.zdravi-cz.eu/drogy-rozdeleni-ucinky.php>.
6. Metodický návod k posuzování znaků „větší rozsah“, „větší rozsah vůči dítěti“, „větší rozsah vůči dítěti mladšímu než patnáct let“, „značný rozsah“ a „velký rozsah“ u drogových trestných činů: 1 SL 110/2010. In: *Portal.justice.cz* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=85093.
7. *Národní protidrogová centrála – výroční zpráva 2011* [online]. 2012 [cit. 2012-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://npc-portal.pcr.cz/SitePages/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1vy.aspx>>.
8. Národní protidrogová centrála SKPV PČR: Prevence, Drogový kufr prošel zásadní obměnou. In: *Policie ČR* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-873871.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>.
9. Omamná látka, narkotikum: Glosář pojmů. In: *Drogy-info.cz* [online]. [cit. 2013-02-21]. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/index.php/info/glosar_pojmu/o.
10. Pěstování doma - Indoor. In: *Drowhemp.cz* [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://www.growhemp.cz/cz/228/pestovani-doma-indoor/>.

11. Pěstování venku - outdoor. In: *Drowhemp.cz* [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://www.growhemp.cz/cz/228/pestovani-venku-outdoor/>.
12. Policie ČR. Odbor kriminalistické techniky a expertíz. *Chemie*. [online]. 2012 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z: http://www.ks.jc/okte_web/chemie.asp?x=3.
13. Policisté získali nový tester na zjišťování drog u řidičů. In: *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/policiste-ziskali-novy-tester-na-zjistovani-drog-u-ridicu.aspx>.
14. Rozhodnutí Nejvyššího soudu: 8 Tdo 463/2010. In: *Nsoud.cz* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/7182BFE39623844EC1257A4E0067B789?openDocument&Highlight=0.
15. Zaostřeno na drogy 2010-01. In: *Drogy-info.cz* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/index.php/info/drogy_a_zakon/prosazovani_prava/zaostreno_na_drogy.

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 – Počet odhalených pěstíren na území ČR	23
Graf č. 2 – Množství zajištěného heroinu na území ČR	23
Graf č. 3 – Množství zajištěného kokainu na území ČR	24
Graf č. 4 – Trestní řízení v souvislosti s drogovou trestnou činností	31
Graf č. 5 – Objasněnost drogové trestné činnosti v ČR.....	31
Graf č. 6 – Porovnání drogové trestné činnosti	32
Graf č. 7 – Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a s jedy	32
Graf č. 8 – Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy	33
Graf č. 9 – Tresty za drogovou trestnou činnost v ČR	33
Graf č. 10 – Množství zadržených OPL v letech 2009 – 2011	34
Graf č. 11 – Nasazování odposlechů v letech 2004 – 2011 v rámci PČR	44
Graf č. 12 – Odposlechy podle druhu kriminality v roce 2011	45
Graf č. 13 – Sledování osob a věcí podle druhu kriminality v roce 2011	46

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 – „Množství větší než malé“ u vybraných OPL	14
Tabulka č. 2 – Kritéria určování rozsahu u drogy pervitin.....	19
Tabulka č. 3 – Primární drogové trestné činy (podle TZ a sTZ).....	20
Tabulka č. 4 – Trestná činnost spáchaná pod vlivem návykových látek.....	38
Tabulka č. 5 – Odhadovaný podíl TČ spáchané uživateli drog v roce 2011	39